GENERALINIO ADVOKATO PAOLO MENGOZZI IŠVADA,

pateikta 2007 m. rugsėjo 19 d. [1]

Turinys

I — Įvadas ..... I - 3656

II — Teisinis pagrindas ir bylos aplinkybės ..... I - 3657

A — Kotonu susitarimas ..... I - 3657

B — Ginčijami bendrieji veiksmai ..... I - 3659

C — Ginčijamas sprendimas ..... I - 3661

III — Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme ..... I - 3663

IV — Analizė ..... I - 3664

A — Dėl priimtinumo ..... I - 3664

1. Dėl reikalavimo panaikinti ginčijamą sprendimą priimtinumo ..... I - 3664

2. Dėl prieštaravimo dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo priimtinumo I - 3665

a) Šalių argumentai ..... I - 3665

b) Analizė ..... I - 3666

i) Dėl privilegijuoto ieškovo nurodyto prieštaravimo dėl reglamento teisėtumo pagal EB 241 straipsnį priimtinumo ..... I - 3666

ii) Dėl prieštaravimo dėl teisėtumo, pareikšto dėl bendrųjų veiksmų, priimtų remiantis ES sutarties V antraštine dalimi, priimtinumo .... I - 3671

1 — Originalo kalba: prancūzų.

B — Dėl esmės ..... I - 3674

1. Dėl ES 47 straipsnio išaiškinimo ir taikymo srities ..... I - 3674

a) Šalių argumentai ..... I - 3674

b) Analizė ..... I - 3676

2. Dėl santykio tarp kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir Bendrijos kompetencijos ..... I - 3686

a) Šalių argumentai ..... I - 3686

b) Analizė ..... I - 3687

i) Įvadinės pastabos ..... I - 3687

ii) Vystomojo bendradarbiavimo taikymo sritis ..... I - 3690

iii) Kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir vystomasis bendradarbiavimas ..... I - 3695

3. Dėl ginčijamo sprendimo ir ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo ..... I - 3700

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... I - 3706

VI — Išvada ..... I - 3707

I — Įvadas

1. Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo panaikinti 2004 m. gruodžio 2 d. Tarybos sprendimą 2004/833/BUSP, įgyvendinantį Bendruosius veiksmus 2002/589/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio atsižvelgiant į VAVEB moratoriumą dėl šaulių ir lengvųjų ginklų [2] (toliau – ginčijamas sprendimas) ir pripažinti, kad 2002 m. liepos 12 d. Tarybos bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu, panaikinančių Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP [3] (toliau – ginčijami bendrieji veiksmai), II antraštinė dalis yra neteisėta ir dėl to netaikytina.

2 — OL L 359, p. 65.

3 — OL L 191, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t., p. 314.

2. Iš esmės pagrindinis klausimas šioje byloje yra susijęs su ES 47 straipsnio išaiškinimu ir kompetencijos padalijimu tarp Europos Sąjungos, kai ji veikia pagal ES sutarties V antraštinę dalį „Nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos“ (toliau – BUSP), ir tarp Europos Bendrijos bendradarbiavimo vystymosi naudai srityje (EB sutarties XX antraštinė dalis). Taip pat procesiniu požiūriu šioje byloje keliamas klausimas dėl prieštaravimo dėl teisėtumo priimtinumo, kurį bendro pobūdžio akto atžvilgiu iškėlė vadinamasis „privilegijuotas“ ieškovas santykio tarp Europos Sąjungos pirmojo ir antrojo ramsčių kontekste.

II — Teisinis pagrindas ir bylos aplinkybės

A — *Kotonu susitarimas*

3. 2000 m. birželio 23 d. Kotonu (Beninas) buvo pasirašytas Partnerystės susitarimas tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos Bendrijos bei jos valstybių narių [4] (toliau – Kotonu susitarimas), Bendrijos vardu patvirtintas 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimu 2003/159/EB [5]. Jis įsigaliojo 2003 m. balandžio 1 dieną.

4. Šio Susitarimo 1 straipsnis „Partnerystės tikslai“ numato:

„Bendrija bei jos valstybės narės ir AKR valstybės (toliau – šalys) sudaro šį Susitarimą siekdamos skatinti ir paspartinti AKR valstybių plėtrą ekonomikos, kultūros ir socialinėje srityse, tikėdamosis prisidėti prie taikos ir saugumo bei skatinti stabilią ir demokratinę politinę aplinką.

Partnerystės pagrindinis tikslas yra skurdo sumažinimas ir galiausiai panaikinimas, o tai atitinka tvarios plėtros ir laipsniškos AKR valstybių integracijos į pasaulio ekonomiką tikslus.

Šie tikslai ir šalių tarptautiniai įsipareigojimai paveikia visas plėtros strategijas ir yra vykdomi taikant integruotą požiūrį bei kartu

4 — OL L 317, p. 3, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 35 t., p. 3.

5 — OL L 65, 2003, p. 27, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 46 t., p. 121.

atsižvelgiant į politinius, ekonominius, kultūrinius ir aplinkosauginius plėtros aspektus. Ši partnerystė nustato darnią paramos sistemą kiekvienos AKR valstybės priimtoms plėtros strategijoms.

pirma apima paramą politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių galimybių subalansavimui visuose visuomenės sluoksniuose, demokratinio teisėtumo ir valdymo veiksmingumo stiprinimui, veiksmingų mechanizmų, skirtų taikiam grupių interesų sutaikinimui, nustatymui, skiriamųjų linijų tarp skirtingų visuomenės sluoksnių panaikinimui, taip pat paramą aktyviai ir organizuotai pilietinei visuomenei.

<…>“

5. Kotonu susitarimo 11 straipsnis „Taikos kūrimo politika, konfliktų prevencija ir sprendimas“ numato:

„1. Šalys vykdo aktyvią, išsamią ir integruotą taikos kūrimo, konfliktų prevencijos ir sprendimo politiką pagal šią partnerystę. Ši politika grindžiama nuosavybės principu. Ji visų pirma koncentruojama į regioninių, subregioninių ir nacionalinių pajėgumų formavimą bei į smurtinių konfliktų prevenciją ankstyvuoju etapu, tikslingai ir tinkamai jungiant visas turimas priemones nagrinėjant pagrindines konfliktų priežastis.

2. Taikos kūrimo, konfliktų prevencijos ir sprendimo srityje taikomi veiksmai visų

3. Atitinkama veikla taip pat apima, *inter alia*, paramą tarpininkavimo, derybų ir sutaikinimo pastangoms, bendrų negausių gamtinių išteklių veiksmingam valdymui regioniniu lygiu, buvusių kovojančių pusių demobilizacijai ir reintegracijai į visuomenę, vaikų-karių problemos sprendimui, taip pat tinkamiems veiksmams, siekiant nustatyti priimtinas išlaidų karo pramonei bei prekybos ginklais ribas, įskaitant paramą patvirtintų standartų ir elgesio kodeksų skatinimui ir taikymui. Šiomis sąlygomis ypatingas dėmesys skiriamas kovai su prieš-pėstinėmis minomis bei problemai dėl mažų ginklų ir lengvosios ginkluotės [lengvųjų ir šaulių ginklų] nevaldomo platinimo, neteisėtos prekybos ir kaupimo.

<…>“

6. Pagal Kotonu susitarimo IV priedo „Įgyvendinimo ir valdymo procedūros“ 6–10 straipsnius 2003 m. vasario 19 d. Komisija ir Vakarų Afrikos valstybių ekonominė bendrija (VAVEB)[6] bei Vakarų Afrikos ekonominė ir pinigų sąjunga (VAEPS) pasirašė dokumentą, kuriame nustatė regioninio bendradarbiavimo strategiją ir regiono orientacinę programą.

8. VAVEB prašymu 2004 m. Komisija pradėjo rengti konfliktų prevencijos ir taikos stiprinimo operacijų finansavimo pasiūlymus. Komisijos teigimu, didžioji šio finansavimo dalis teks VAVEB šaulių ginklų kontrolės programai.

B — *Ginčijami bendrieji veiksmai*

7. Šio dokumento 2.3.1 skirsnyje „Saugumas ir konfliktų prevencija“ pabrėžiama, kokią didelę svarbą turi „prekybos ginklais kontrolė, kurią įgyvendinant egzistuoja Jungtinių Tautų remiamas jų eksporto ir importo moratoriumas“. Šio dokumento 6.4.1 skirsnyje „Regioninės konfliktų prevencijos politikos ir gero valdymo rėmimas“ minima, kad numatyta parama Jungtinių Tautų veiksmams, kuriais siekiama, kad būtų įgyvendinti prioritetiniai veiksmų plano, siekiant įgyvendinti šaulių ginklų importo, eksporto ir gamybos moratoriumą, tikslai.

9. 2002 m. liepos 12 d. Europos Sąjungos Taryba priėmė ginčijamus bendruosius veiksmus, kurie panaikino ir pakeitė 1998 m. gruodžio 17 d. Tarybos bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu[7]. Kalbant apie jų materialią taikymo sritį, ginčijami bendrieji veiksmai atitinkamai apima šaulių ir lengvųjų ginklų amuniciją ir, viena vertus, jų priede ir toliau išvardijami ginklai, kurie buvo nurodyti Bendrųjų veiksmų 1999/34/BUSP[8] priede, o kita vertus, jų tekste sutarta

6 — Ši 1975 m. įkurta regioninė organizacija siekia skatinti Vakarų Afrikos valstybių bendradarbiavimą bei integraciją ir šiuo metu joje dalyvauja 15 valstybių narių, t. y.: Benino Respublika, Burkina Fasas, Žaliojo Kyšulio Respublika, Dramblio Kaulo Kranto Respublika, Gambijos Respublika, Ganos Respublika, Gvinėjos Respublika, Bisau Gvinėjos Respublika, Liberijos Respublika, Malio Respublika, Nigerio Respublika, Nigerijos Federacinė Respublika, Senegalo Respublika, Siera Leonės Respublika ir Togo Respublika. Mauritanijos Islamo Respublika iš šios organizacijos pasitraukė 2002 metais. Žr. http://www.ecowas.int/

7 — OL L 9, 1999, p. 1.

8 — Ginčijamų bendrųjų veiksmų priede pateiktas lengvųjų ir šaulių ginklų, kuriems taikomas šis aktas, sąrašas nepažeidžia minėtų ginklų apibrėžimo tarptautiniame susitarime. Kalbama apie pirmuosius, „žmonių ar jų grupės nešiojamus lengvuosius ginklus“, t. y.: patrankas, haubicas ir minosvaidžius, granatsvaidžius, prieštankinius ginklus, prieštankines raketas ir patrankas bei priešlėktuvines raketas, ir apie antruosius, „šaulių ginklus ir (jų) priedus, specialiai sukurtus kariniam naudojimui“, t. y.: kulkosvaidžius, mažesnius automatinius ginklus, automatinius šaunamuosius ginklus, pusiau automatinius šaunamuosius ginklus ir reguliatorius.

pačiuose bendruosiuose veiksmuose „šaulių ir lengvuosius ginklus“ vadinti „šaulių ginklais“.

10. Ginčijamų bendrųjų veiksmų 1 straipsnio 1 dalyje numatyti tokie jų tikslai:

„— kovoti su šaulių ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu bei prisidėti prie tokio kaupimo ir plitimo nutraukimo,

— prisidėti prie esamų šių ginklų ir jų amunicijos sankaupų mažinimo iki tokio lygio, kuris atitiktų teisėtus valstybių saugumo poreikius, bei

— padėti spręsti tokių sankaupų keliamas problemas.“

11. Ginčijamų bendrųjų veiksmų I antraštinėje dalyje „Prevencinių ir atsakomųjų aspektų principai“ numatyta veiksmų, kuriais Europos Sąjunga sieks rasti konsensusą kompetentinguose regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose, programa. Šiuo tikslu joje numatyti principai ir priemonės, kuriuos taikant būtų užkirstas kelias tolesniam destabilizuojančiam šaulių ginklų kaupimui (3 straipsnis) ir sumažintos šaulių ginklų ir jų amunicijos sankaupos (4 straipsnis).

12. Tarp principų ir priemonių, kuriuos reikia įgyvendinti siekiant užkirsti kelią tolesniam destabilizuojančiam šaulių ginklų kaupimui, I antraštinės dalies 3 straipsnyje minimi visų susijusių valstybių šių ginklų gamintojų, eksportuotojų, importuotojų ir turėtojų įsipareigojimai bei nacionalinių ginklų registrų sukūrimas ir tvarkymas, ir ribojančių nacionalinių teisės aktų priėmimas.

13. Tarp principų ir priemonių, kuriuos reikia įgyvendinti siekiant sumažinti šaulių ginklų ir jų amunicijos esamas sankaupas, ginčijamų bendrųjų veiksmų I antraštinės dalies 4 straipsnyje, be kita ko, numatyta tinkama parama jos prašančioms valstybėms, skirta jų teritorijoje kontroliuoti ar pašalinti šaulių ginklų ir jų amunicijos perteklių, pasitikėjimo kūrimo priemonių ir iniciatyvų, skatinančių savanoriškai atsisakyti neteisėtai laikomų šaulių ginklų ir jų amunicijos pertekliaus, rėmimas.

14. Ginčijamų bendrųjų veiksmų II antraštinėje dalyje „Europos Sąjungos indėlis į konkrečius veiksmus“, be kita ko, numatyta finansinė ir techninė parama programoms ir projektams, kurie tiesiogiai ir aiškiai prisideda prie šių bendrųjų veiksmų I antraštinėje dalyje nurodytų principų ir priemonių įgyvendinimo.

15. Pagal II antraštinės dalies 6 straipsnio 2 dalį teikdama tokią paramą Europos Sąjunga ypač atsižvelgia į gavėjo įsipareigojimus laikytis ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsnyje minėtų principų, jo pagarbą žmogaus teisėms, tarptautinės humanitarinės teisės laikymąsi ir teisinės valstybės gynimą bei tarptautinių įsipareigojimų vykdymą ypač atsižvelgiant į esamas taikos sutartis ir tarptautinius ginklų kontrolės susitarimus.

16. II antraštinės dalies 8 straipsnis numato:

„Taryba pažymi, kad Komisija prireikus siekia orientuoti veiklą į šių bendrųjų veiksmų tikslų ir prioritetų įgyvendinimą atitinkamomis Bendrijos priemonėmis“.

17. II antraštinės dalies 9 straipsnio 1 dalis nustato:

„Taryba ir Komisija atsako už suderinamumo su Bendrijos veikla šaulių ginklų srityje, ypač vystymo politikos požiūriu, užtikrinimą. Šiuo tikslu valstybės narės ir Komisija pateikia visą atitinkamą informaciją atitinkamiems Tarybos padaliniams. Taryba ir Komisija užtikrina atitinkamų veiksmų įgyvendinimą, kiekviena remdamasi savo galiomis.“

C — *Ginčijamas sprendimas*

18. 2004 m. gruodžio 2 d. Taryba priėmė ginčijamą sprendimą, įgyvendinantį ginčijamus bendruosius veiksmus dėl Europos Sąjungos indėlio atsižvelgiant į VAVEB moratoriumą dėl šaulių ir lengvųjų ginklų [9]. Ginčijamame sprendime nurodyta, kad jis priimtas būtent remiantis ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsniu ir ES 23 straipsnio 2 dalimi.

9 — 1998 m. spalio 30 ir 31 d. Abudžoje vykusiame VAVEB valstybių narių valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime šis moratoriumas buvo iškilmingai paskelbtas trejų metų laikotarpiui, vėliau, 2001 m., buvo pratęstas dar trejiems metams. „Moratoriumo dėl šaulių ginklų platinimo ir gamybos Vakarų Afrikoje paskelbimo“ tekstas prieinamas tokiu interneto adresu: http://www.grip.org/bdg/g1650.html

19. Ginčijamo sprendimo preambulę sudaro šios konstatuojamosios dalys:

„1) pernelyg didelis ir nekontroliuojamas šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimas ir plitimas kelia grėsmę taikai bei saugumui ir mažina tvarios plėtros perspektyvas, tai ypač svarbu Vakarų Afrikoje;

2) siekdama Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP 1 straipsnyje išdėstytų tikslų, Europos Sąjunga numato dirbti atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, siekiant skatinti pasitikėjimo kūrimo priemones. Šiuo atžvilgiu šis sprendimas skirtas įgyvendinti minėtus bendruosius veiksmus;

3) Europos Sąjunga mano, kad finansinė ir techninė parama padėtų sustiprinti Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos (VAVEB) iniciatyvą dėl šaulių ir lengvųjų ginklų;

4) Dėl to Europos Sąjunga ketina pasiūlyti VAVEB finansinę ir techninę paramą pagal (ginčijamų) Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP II antraštinę dalį.“

20. Pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnį Europos Sąjunga prisideda prie projektų, susijusių su VAVEB moratoriumu dėl šaulių ir lengvųjų ginklų importo, eksporto ir gamybos, įgyvendinimo. Šiuo tikslu Europos Sąjunga siūlo finansinę ir techninę paramą, kuriant VAVEB techninio sekretoriato Lengvųjų ginklų padalinį bei siekiant Moratoriumą pakeisti VAVEB priklausančių valstybių Konvencija dėl šaulių ir lengvųjų ginklų.

21. Ginčijamo sprendimo 3 straipsnis nustato:

„Šio sprendimo finansinis įgyvendinimas pavedamas Komisijai. Šiuo tikslu ji sudaro su VAVEB finansavimo susitarimą dėl Europos Sąjungos indėlio, kuris teikiamas dotacijos forma, naudojimo sąlygų. <…>“

22. Ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Pagal (ginčijamų) Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP 9 straipsnio 1 dalį pirmi-

ninkaujanti valstybė narė ir Komisija pateikia atitinkamiems Tarybos padaliniams reguliarias ataskaitas dėl Europos Sąjungos veiklos šaulių ir lengvųjų ginklų srityje suderinamumo, ypač plėtros politikos požiūriu. Pirmiausia Komisija praneša dėl 3 straipsnio pirmame sakinyje nurodytų aspektų. Ši informacija visų pirma grindžiama reguliariais pranešimais, kuriuos VAVEB turi pateikti pagal sutartyje numatytus jos santykius su Komisija."

Pagal BUSP finansuojami bendrieji veiksmai galėjo būti finansuojami ir iš Devintojo EPF ir būtų visiškai atitikę VAVEB regiono orientacinę programą. Iš tiesų Komisija rengia 1,5 mln. EUR finansavimo pasiūlymą, kuris būtų skirtas VAVEB moratoriumo dėl šaulių ir lengvųjų ginklų įgyvendinimui paremti.

Galiausiai šie bendrieji veiksmai yra susiję su pasidalijamąja kompetencija, kuria grindžiama Bendrijos vystymo politika ir Kotonu susitarimas. (ES) 47 straipsnis taikomas ir išimtinės, ir pasidalijamosios kompetencijos sritims, nes priešingu atveju jo reikšmė gerokai sumažėtų. Komisija pasilieka teisę ginti savo teises." [10]

23. Priimant ginčijamą sprendimą Komisija pateikė tokią deklaraciją:

III — Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

„Komisija mano, kad bendrieji veiksmai neturėjo būti priimti ir kad projektas turėjo būti finansuojamas iš Devintojo (Europos plėtros fondo (toliau – EPF)) pagal Kotonu susitarimą. Šią nuomonę aiškiai patvirtina Kotonu susitarimo 11 straipsnio 3 dalis, kurioje greta kitų veiklos sričių, kurioms jis taikomas, minima ir kova su lengvųjų ir šaulių ginklų kaupimu. Be to, iš atitinkamos 2004 m. BUSP biudžeto eilutės (19 03 02) pastabų matyti, kad tokie projektai nefinansuojami pagal BUSP, jei jiems jau taikomas Kotonu susitarimas.

24. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

10 — 2004 m. lapkričio 25 d. Dok. Nr. 15236/04 BUSP 1039.

— ginčijamus bendruosius veiksmus ir visų pirma jų II antraštinę dalį pripažinti neteisėtais ir dėl to netaikytinais.

25. Taryba Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti reikalavimą panaikinti ginčijamą sprendimą kaip nepagrįstą,

— atmesti Komisijos reikalavimą ginčijamus bendruosius veiksmus pripažinti netaikytinais kaip nepriimtiną, o nepatenkinus šio reikalavimo – kaip nepagrįstą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

26. 2005 m. rugsėjo 7 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Europos Parlamentui buvo leista įstoti į bylą Komisijos pusėje.

27. Ta pačia Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Ispanijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai, Nyderlandų Karalystei, Švedijos Karalystei bei Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei buvo leista įstoti į bylą Tarybos pusėje. 2005 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Danijos Karalystei taip pat buvo leista įstoti į bylą Tarybos pusėje.

28. Komisija ir Taryba bei šalys, kurioms leista įstoti į šią bylą, išskyrus Nyderlandų Karalystę, kuriai nebuvo atstovaujama, išklausytos per 2006 m. gruodžio 5 d. posėdį.

IV — Analizė

A — *Dėl priimtinumo*

1. Dėl reikalavimo panaikinti ginčijamą sprendimą priimtinumo

29. Nėra abejonės, beje, Taryba ir jos pusėje įstojusios į bylą šalys netvirtino priešingai, kad ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo priimtinas, nes juo siekiama,

kad būtų pripažinta, jog priėmusi aktą pagal ES sutarties V antraštinę dalį („nuostatos dėl BUSP“) Taryba pažeidė Europos bendrijos kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje.

2. Dėl prieštaravimo dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo priimtinumo

a) Šalių argumentai

30. Iš tikrųjų nors ES 23 straipsniu ir ginčijamais bendraisiais veiksmais grindžiamas ginčijamas sprendimas priimtas remiantis ES sutarties V antraštine dalimi iš esmės nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai pagal EB 230 straipsnį, tačiau primintina, kad remiantis ES 46 straipsnio f punktu su Teisingumo Teismo įgaliojimais ir jų įgyvendinimu susijusios EB sutarties nuostatos taikomos, be kita ko, ES 47 straipsniui, kuris numato, kad *jokia ES sutarties nuostata neturi įtakos EB sutarčiai.*

32. Ispanijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybių palaikomos Tarybos nuomone, dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų Komisijos pareikštas prieštaravimas dėl teisėtumo nepriimtinas, nes, viena vertus, Teisingumo Teismas neturi įgaliojimų priimti sprendimą dėl BUSP srityje priimto akto teisėtumo ir, kita vertus, tokia privilegijuota ieškovė, kokia yra Komisija, neturi teisės remtis akto, kurį ji tiesiogiai galėjo reikalauti panaikinti pareikšdama ieškinį pagal EB 230 straipsnį, neteisėtumu.

31. Taigi atsižvelgiant į išvadą, kuri buvo padaryta iš ES 46 straipsnio f punkto ir iš ES 47 straipsnio dėl Teisingumo Teismo vykdomos Tarybos aktų, priimtų pagal ES sutarties VI antraštinę dalį (trečiasis ramstis), kontrolės, Teisingumo Teismas privalo užtikrinti, kad aktais, kurie, Tarybos nuomone, patenka į ES sutarties V antraštinę dalį, nebūtų pažeisti Bendrijai pagal EB sutarties nuostatas suteikti įgaliojimai [11].

33. Duplike ir rašytinėse pastabose atitinkamai dėl Ispanijos ir Jungtinės Karalystės paaiškinimų dėl prašymų įstoti į bylą Komisija nesutinka su prieštaravimais dėl prieštaravimo dėl teisėtumo priimtinumo visų pirma primindama, kad priimtinumu remiamasi tik atsižvelgiant į ES 47 straipsnį, t. y. dėl tų pačių motyvų, kuriais grindžiamas ir Komisijos pagrindinis reikalavimas panaikinti ginčijamą sprendimą, ir, be to, kad privilegijuoti ieškovai turi teisę remtis norminio akto neteisėtumu, kai minėtas

11 — Žr. 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-170/96, Rink. p. I-2763, 16 punktas) ir 2005 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-176/03, Rink. p. I-7879, 39 punktas).

neteisėtumas visiškai paaiškėja jį konkrečiai taikant pasibaigus EB sutarties 230 straipsnio 5 dalyje nustatytam terminui, per kurį galima pareikšti ieškinį dėl minėto akto panaikinimo.

b) Analizė

34. Visų pirma noriu patikslinti, kad, mano nuomone, šiame samprotavimų etape prieštaravimo dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo priimtinumo nagrinėjimas yra būtinas, nes manau, kad iš esmės ginčijamo sprendimo teisėtumo vertinimas negali būti atsietas nuo ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo vertinimo.

35. Tarybos bei Ispanijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybių nurodytas nepriimtinumo pagrindas iš esmės kelia dviejų rūšių sunkumus. Viena vertus, ar pagal EB sutartį vadinamasis „privilegijuotas“ ieškovas turi teisę remtis akto, kurį iš tikrųjų jis galėjo tiesiogiai ginčyti pagal EB 230 straipsnį, neteisėtumu. Kita vertus, jei atsakymas į šį klausimą bent jau iš dalies teigiamas, reikia išsiaiškinti, ar toks sprendimas gali būti taikomas ir situacijai, kai, kaip ir šioje byloje, aktas, kurio teisėtumas ginčijamas, buvo priimtas remiantis ES sutarties V antraštine dalimi. Toliau šie du klausimai bus nagrinėjami iš eilės.

i) Dėl privilegijuoto ieškovo nurodyto prieštaravimo dėl reglamento teisėtumo pagal EB 241 straipsnį priimtinumo

36. Primintina, kad pagal EB 241 straipsnį, *nepaisant to, kad* EB 230 straipsnio 5 dalyje nustatytas terminas yra pasibaigęs, bet *kuri teismo proceso*, kuriame ginčijamas Parlamento ir Tarybos bendrai priimtas *reglamentas* arba Tarybos, Komisijos ar Europos centrinio banko priimtas reglamentas, *šalis* gali remtis EB 230 straipsnio 2 dalyje nurodytais pagrindais, kad Teisingumo Teismas tą reglamentą pripažintų netaikytinu [12].

37. Dėl nagrinėjamo akto pobūdžio Teisingumo Teismo praktikoje nustatyta, kad prieštaravimas dėl teisėtumo negali apsiriboti aktais, priimtais reglamento forma EB 241 straipsnio prasme, o veikiau minėtas straipsnis turi būti aiškinamas plačiai ir turi būti siejamas su akto, dėl kurio teisėtumo pareikštas prieštaravimas, turiniu ir minėto akto „bendru pobūdžiu“ [13].

12 — Kitu šriftu pažymėta mano.

13 — 1979 m. kovo 6 d. Sprendimas *Simmenthal prieš Komisiją* (92/78, Rink. p. 777, 40 ir 41 punktai). Taip pat, be kita ko, žr. 1993 m. spalio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Reinarz prieš Komisiją* (T-6/92 ir T-52/92, Rink. p. II-1047, 56 punktas) ir 2001 m. spalio 2 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinez ir kt. prieš Parlamentą* (T-222/99, T-327/99 ir T-329/99, Rink. p. II-2823, 134 punktas).

38. Iš minėto paaiškinimo jau darytina pirmoji išvada, kad bet kuris ieškovas, taigi įskaitant ir privilegijuotą ieškovą, neturi teisės remtis sprendimo, kuris jam oficialiai skirtas ir kurio tiesiogiai neginčijo per EB 230 straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą, neteisėtumu [14], išskyrus prielaidą (kuri bet kuriuo atveju su šia byla nesusijusi), kad akte padarytos ypač rimtos ir akivaizdžios klaidos, dėl kurių aktą netgi galima laikyti neegzistuojančiu [15].

39. Dėl EB 241 straipsnio taikymo srities *ratione personae* atžvilgiu, nors minėto straipsnio formuluotė leidžia *bet kuriai šaliai, nepaisant to, kad* EB 230 straipsnyje nustatytas terminas yra pasibaigęs, papildomai remtis reglamento, kuris suprantamas kaip bendro pobūdžio aktas, netaikytinumu, vis dėlto per pastaruosius dešimtmečius ne kartą buvo keliamas klausimas dėl privilegijuoto ieškovo, pavyzdžiui, Bendrijos institucijos ar valstybės narės, pagal EB 241 straipsnį pareikšto prieštaravimo dėl teisėtumo priimtinumo.

40. Atrodo, kad iš dalies šio klausimo kartojimąsi lemia tai, jog Teisingumo Teismas ne kartą yra atsisakęs priimti sprendimą dėl prieštaravimų dėl teisėtumo, kuriuos privilegijuoti ieškovai pareiškė dėl Bendrijos reglamentų arba ieškiniuose dėl panaikinimo aktų, kurie grindžiami atitinkamu reglamentu, arba kaip gynybos priemonę ginčydami nurodytą įsipareigojimų neįvykdymą pagal reglamentą, priimtinumo [16] neatsižvelgdamas į keleto generalinių advokatų siūlymus, kurie iš esmės remdamiesi EB 241 straipsnio formuluote dėl tokių papildomų prašymų priimtinumo išreiškė palankią nuomonę [17].

41. Pažymėtina, kad, nors kai kuriose iš minėtų bylų Teisingumo Teismas iš esmės

14 — Dėl privilegijuotų ieškovų žr. 1978 m. spalio 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją*, 156/77, Rink. p. 1881, 21 punktą, 1988 m. birželio 30 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (226/87, Rink. p. 3611, 14 punktas), 1993 m. birželio 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-183/91, Rink. p. I-3131, 10 punktas) ir 1995 m. birželio 29 d. Sprendimą *Ispanija prieš Komisiją* (C-135/93, Rink. p. I-1651, 16 ir 17 punktai). Valstybės pagalbos srityje Bendrijos teismai nusprendė, kad individualios pagalbos gavėjas neturi teisės pareikšti prieštaravimo dėl teisėtumo Komisijos sprendimo, kuriame pripažintas pagalbos nesuderinamumas, atžvilgiu, nors pagalbos gavėjas oficialiai nėra minėto sprendimo adresatas, tačiau, be jokios abejonės, dėl minėto sprendimo jis galėjo pareikšti ieškinį dėl panaikinimo: dėl nacionaliniame teisme pareikšto prieštaravimo (tokiu atveju EB 241 straipsnis netaikomas) žr. 1994 m. kovo 9 d. Sprendimą *TWD Textilwerke Deggendorf* (C-188/92, Rink. p. I-833, 17 ir 18 punktai), o dėl Bendrijos teisme pareikšto prieštaravimo – 1995 m. rugsėjo 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *TWD prieš Komisiją* (T-244/93 ir T-486/93, Rink. p. II-2265, 103 punktas).

15 — Žr. minėtą 1988 m. birželio 30 d. sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (16 punktas ir nurodyta teismų praktika).

16 — Žr. 1966 m. liepos 13 d. Sprendimą *Italija prieš Tarybą ir Komisiją* (32/65, Rink. p. 563), 1986 m. rugsėjo 18 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (116/82, Rink. p. 2519), 1987 m. vasario 12 d. Sprendimą *Prancūzija prieš Komisiją* (181/85, Rink. p. 689, 31 punktas), 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Graikija prieš Tarybą* (204/86, Rink. p. 5323), 1991 m. liepos 25 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-258/89, Rink. p. I-3977) ir 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimą *Graikija prieš Komisiją* (C-331/00, Rink. p. I-9085). Vis dėlto pastarojoje byloje Graikija aiškiai nenurodė prieštaravimo dėl teisėtumo (žr. generalinio advokato A. Tizzano išvados 114 punktą).

17 — Žr. generalinio advokato K. Roemer išvados, kurią jis pateikė minėtoje byloje *Italija prieš Tarybą ir Komisiją*, 600 p., generalinio advokato G. Slynn išvados, kurią jis pateikė minėtoje byloje *Prancūzija prieš Komisiją*, p. 703, generalinio advokato G. F. Mancini išvados, kurią jis pateikė minėtoje byloje *Graikija prieš Tarybą*, 6 punktą ir generalinio advokato M. Darmon išvados, kurią jis pateikė minėtoje byloje *Komisija prieš Ispaniją*, 23–32 punktus.

nagrinėjo minėtų reglamentų atžvilgiu pareikštus prieštaravimus dėl teisėtumo [18], pareikštų prieštaravimų dėl teisėtumo priimtinumo atžvilgiu gavęs palankias išvadas [19], tačiau dėl to, kad dėl minėto priimtinumo eksplicitinis sprendimas nebuvo priimtas, ir toliau lieka tam tikrų klausimų, kurie, galima manyti, taip pat kyla dėl dvejonės (prie kurios dar sugrįšiu tolesniuose samprotavimuose), apie kurią kalbėjo generalinis advokatas F. G. Jacobs savo išvadoje, kurią jis pateikė 2002 m. spalio 3 d. byloje *Komisija prieš BCE* [20], šiuo klausimu pateikti „galutinę nuomonę“ [21].

42. Taip pat ginčus sukėlė ir tam tikrų sprendimų motyvų išaiškinimas *a contrario*, kuriuose Bendrijos teismai nusprendė, kad EB 241 straipsnis yra bendrasis principas, kuris kiekvienai šaliai užtikrina teisę papildomai ginčyti reglamentų ar „bendro pobūdžio“ Bendrijos aktų galiojimą, *jei* minėta šalis dėl tų aktų neturi teisės pareikšti tiesioginį ieškinį pagal EB 230 straipsnį [22].

43. Taigi, atrodo, kad minėti argumentai susiejo galimybę pradėti papildomą reglamento kontrolę su galimybės pareikšti ieškinį dėl tokio akto panaikinimo nebuvimu.

44. Beje, pažymėtina, kad tiek Taryba, tiek ir Ispanijos vyriausybė ginčydamos Komisijos pareikštą prieštaravimą dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo savo nepriimtinumo pagrindą daugiausia grindžia tokia pačia linkme plėtojamais samprotavimais.

45. Be to, nėra abejonės, kad ginčo neišsprendė priimtas sprendimas *Nachi Europe*, kuris buvo paskelbtas sudėtingoje antidempingo muitų nustatymo srityje ir kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad įmonė, kuri, be jokios abejonės, turi teisę kreiptis į Bendrijos teismą dėl antidempingo muitus nustatančio Bendrijos reglamento panaiki-

18 — Tokia padėtis buvo minėtuose sprendimuose *Komisija prieš Vokietiją* (8 punktas), *Prancūzija prieš Komisiją* (4, 5 ir 31 punktai), *Graikija prieš Tarybą* (11 punktas) ir *Graikija prieš Komisiją* (97 punktas). Pažymėtina, kad minėtoje byloje *Italija prieš Tarybą ir Komisiją* Teisingumo Teismas atmetė prieštaravimą dėl teisėtumo kaip nepriimtiną dėl to, kad nebuvo jokio ryšio tarp reglamento, kurio teisėtumas ginčytas, ir ginčijamo akto; minėtoje byloje *Komisija prieš Ispaniją* Teisingumo Teismas išvengė procesinio klausimo nagrinėjimo nuspręsdamas (sprendimo 6 punkte), kad Ispanijos vyriausybės nurodytas gynybos pagrindas buvo susijęs ne su pačiu nagrinėjamu reglamentu, o su ieškinyje dėl įsipareigojimų neįvykdymo Komisijos pateiktu minėto reglamento išaiškinimu.

19 — Tačiau pažymėtina, kad minėtoje byloje *Komisija prieš Vokietiją* šiai procesinei problemai ypatingo dėmesio nebuvo skirta, o minėtoje byloje *Graikija prieš Komisiją* generalinis advokatas A. Tizzano savo išvados 114 punkte visų pirma siūlė atmesti prieštaravimą dėl teisėtumo kaip nepriimtiną dėl to, kad Graikijos vyriausybė nagrinėjamo reglamento neginčijo per EB 230 straipsnyje numatytą terminą.

20 — 2003 m. liepos 10 d. Sprendimas *Komisija prieš ECB* (C-11/00, Rink. p. 7147).

21 — Minėtos išvados, pateiktos byloje *Komisija prieš ECB*, 100 ir 190 punktai.

22 — Žr. minėtą sprendimą *Simmenthal* (39 punktas). Taip pat žr. minėtą Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Martinez ir kt. prieš Parlamentą* (133 punktas) ir minėtą 2003 m. balandžio 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Alessandrini ir kt. prieš Komisiją* (T-93/00 ir T-46/01, Rink. p. II-1635, 76 punktas) (Kitu šriftu pažymėta mano).

nimo, nacionaliniame teisme nagrinėjamoje byloje negali papildomai ginčyti minėto reglamento teisėtumo dėl priežasčių, susijusių su teisiniu saugumu [23].

46. Nors toks sprendimas taip pat motyvuojamas mišriu šios rūšies reglamentų pobūdžiu, t. y. tuo pačiu metu norminiai aktai ir aktai, galintys tiesiogiai ir konkrečiai paveikti privačius asmenis [24], primintina sprendime *Simmenthal prieš Komisiją* [25] nustatyta taisyklė, kuri minėta šios išvados 42 punkte, bei jos taikymo išplėtimas Bendrijos reglamentui, be to, neatrodo, kad Teisingumo Teismo argumentai taikytini tik ypatingiems antidempingo reglamentams, taip pat gali prisidėti prie to, kad ir toliau išliks abejonių dėl Teisingumo Teisme privilegijuotų ieškovų pareikštų prieštaravimų dėl teisėtumo likimo formaliai taikant EB 241 straipsnį.

47. Vis dėlto Teisingumo Teismas minėtame sprendime *Komisija prieš ECB* pateikė svarbių išaiškinimų, kurie leidžia daryti išvadą, kad privilegijuotas ieškovas Teisingumo Teisme pareikšdamas prieštaravimą dėl teisėtumo gali remtis reglamento, kuris yra bendro ar norminio pobūdžio, neteisėtumu.

48. Minėtoje byloje Komisija prašė panaikinti Europos centrinio banko (ECB) sprendimą, susijusį su sukčiavimo prevencija, dėl to, kad šis sprendimas pažeidžia 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų [26]. Ieškinyje dėl panaikinimo ECB nurodytuose pagrinduose pastarasis tvirtino, kad Reglamentas Nr. 1073/1999 neteisėtas ir turi būti pripažintas netaikytinu remiantis EB 241 straipsniu, nes minėtas reglamentas priimtas pažeidžiant keletą Sutarties nuostatų, visų pirma EB 105 straipsnio 4 dalį, susijusią su konsultavimusi su ECB. Komisija manė, kad toks pagrindas nepriimtinas, nes ECB neturi teisės pareikšti prieštaravimo dėl teisėtumo dėl tokio akto, kurį galėjo reikalauti panaikinti pagal EB 230 straipsnį.

49. Viena vertus, priminęs, kad individualaus sprendimo adresatas neturi teisės remtis jo neteisėtumu ir, kita vertus, kad pagal minėtą sprendimą *Nachi Europe* privačiam

23 — 2001 m. vasario 15 d. Sprendimas *Nachi Europe* (C-239/99, Rink. p. I-1197, 37 ir 38 punktai).

24 — Sprendimo 37 punktas *in fine*.

25 — Minėtas sprendimas (39 punktas).

26 — OL L 136, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 91.

asmeniui Bendrijos reglamentas gali tapti galutiniu, kai minėtas reglamentas to asmens atžvilgiu laikytinas individualiu sprendimu, kurį jis, be jokios abejonės, galėjo prašyti panaikinti pagal EB 230 straipsnį [27], Teisingumo Teismas nurodė, kad šie „principai (…) vis dėlto neturi *jokio* poveikio taisyklei, kuri nustatyta EB 241 straipsnyje, numatančiame, kad *bet kuri proceso,* kuriame ginčijamas šioje nuostatoje minėtas reglamentas, *šalis* gali remtis EB 230 straipsnio 2 dalyje nurodytais pagrindais, kad Teisingumo Teismas tą reglamentą pripažintų netaikytinu“ [28]. Kadangi šioje byloje nekilo abejonių dėl Reglamento Nr. 1073/1999 „norminio pobūdžio“ ir netvirtinta, kad minėtas reglamentas prilygintinas sprendimui, kurio adresatas panašiu atveju būtų ECB [29], Teisingumo Teismas atmetė Komisijos nurodytą nepriimtinumo pagrindą ir iš esmės nagrinėjo ECB pareikštą prieštaravimą dėl priimtinumo.

50. Remdamasis tik pažodiniu EB 241 straipsnio aiškinimu pripažinęs teisę bet kuriai proceso šaliai papildomai remtis „norminio pobūdžio“ reglamento netaikytinumu, Teisingumo Teismas šį kartą aiškiai pritarė pirmiau minėtai daugelio savo generalinių advokatų nuomonei.

51. Nors perskaičius minėtą sprendimą *Komisija prieš ECB* dar gali likti abejonių dėl priimto sprendimo, susijusio su ECB pareikšto prieštaravimo dėl teisėtumo priimtinumu, taikymo išplėtimo visų privilegijuotų ieškovų atžvilgiu, tačiau atsižvelgiant į tai, kad pagal EB 230 straipsnio 3 dalį ECB turi teisę pareikšti ieškinį tik siekdamas apsaugoti savo prerogatyvas, minėtame sprendime nurodytą argumentą papildantis pažodinis ir logiškas papildomas argumentas byloja tokio taikymo išplėtimo naudai.

52. Iš tikrųjų primintina, kad EB 241 straipsnis suteikia teisę bet kuriai proceso, kuriame ginčijamas reglamentas, šaliai remtis to reglamento netaikytinumu „*nepaisant to, kad* (EB) 230 straipsnio 5 dalyje nustatytas terminas yra pasibaigęs“ [30].

53. Taigi neatrodytų įtikinamai, jei galimybė remtis reglamento neteisėtumu būtų numatyta šalims, kurios negalėjo pareikšti ieškinio dėl panaikinimo, nes remiantis EB 241 straipsnio formuluote toks prieštaravimas gali būti pareikštas „nepaisant to, kad“ terminas, per kurį galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, pasibaigęs [31].

27 — Atitinkamai žr. sprendimo 74 ir 75 punktus.

28 — Sprendimo 76 punktas. (Kitu šriftu pažymėta mano)

29 — Sprendimo 77 punktas.

30 — Kitu šriftu pažymėta mano.

31 — Šiuo atžvilgiu žr. minėtą generalinio advokato M. Darmon išvadą (25 punktas).

54. Taigi EB 241 straipsnis privilegijuotiems ieškovams neginčijamai suteikia galimybę papildomai remtis „norminio pobūdžio“ reglamento neteisėtumu, nors jie ir galėjo minėtą aktą tiesiogiai ginčyti per EB 230 straipsnio 5 dalyje numatytą terminą.

55. Todėl reikia išsiaiškinti, ar minėta išvada gali būti taikoma tada, kai Komisija pareiškia prieštaravimą dėl teisėtumo dėl bendrųjų veiksmų, priimtų remiantis ES sutarties V antraštine dalimi.

ii) Dėl prieštaravimo dėl teisėtumo, pareikšto dėl bendrųjų veiksmų, priimtų remiantis ES sutarties V antraštine dalimi, priimtinumo

56. Visų pirma manau, kad bendrai suformuluota ir su Teisingumo Teismo kompetencijos priimti sprendimą dėl prieštaravimo dėl teisėtumo ginčijamų bendrųjų veiksmų atžvilgiu nebuvimu susijusi Tarybos nurodyta pirma nepriimtinumo pagrindo dalis atmestina dėl tų pačių motyvų, kurie nurodyti šios išvados 31 punkte.

57. Iš tikrųjų remiantis su Teisingumo Teismo kompetencija ir jos įgyvendinimu susijusiomis EB sutarties nuostatomis, prie kurių neabejotinai priskirtinas ir EB 241 straipsnis, kuris taikomas ir ES 47 straipsniui, papildomai Teisingumo Teismo galima prašyti išnagrinėti, ar remiantis ES sutarties V antraštine dalimi priimti Tarybos bendrieji veiksmai, kurių pagrindu priimtas sprendimas, dėl kurio pareikštas ieškinys, yra netaikytini, nes priimdama minėtus bendruosius veiksmus Taryba pažeidė EB sutartyje Bendrijai suteiktus įgaliojimus.

58. Kaip tai matyti iš pirmesnio punkto, ES 47 straipsnis savaime nustato Teisingumo Teismo kompetencijos priimti sprendimą dėl prieštaravimo dėl akto, priimto remiantis ES sutarties V antraštine dalimi, teisėtumo ribas, taip pat EB 230 straipsnio taikymo ribas minėtų aktų atžvilgiu. Taigi, mano nuomone, prieštaravimui dėl teisėtumo pagrįsti nurodyti pagrindai, kaip ir pagrindai, kuriais grindžiamas pagrindinis prašymas dėl panaikinimo, turi apsiriboti tik Tarybos kompetencijos priimti aktą, kurio teisėtumas ginčijamas, nes minėtas aktas pažeidžia EB sutartyje Bendrijai suteiktus įgaliojimus, ginčijimu.

59. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad, nors savo reikalavimuose Komisija neneigia nurodyto prieštaravimo dėl teisėtumo bendros taikymo srities, kuri apima visas ginčijamų bendrųjų veiksmų nuostatas, vis dėlto rašytiniuose dokumentuose ji nurodė, kad minėto akto

I antraštinė dalis (t. y. 2–5 straipsniai) susijusi su BUSP, išskyrus šio akto 4 straipsnio „tam tikrus elementus“ [32].

60. Remiantis tokiu požiūriu reikėtų daryti išvadą, kad Teisingumo Teismas neturi kompetencijos spręsti dėl prieštaravimo dėl teisėtumo, jei jis susijęs su minėtais straipsniais. Tačiau tokia išvada nereiškia, kad nagrinėdamas ginčijamo sprendimo teisėtumą Teisingumo Teismas negali atsižvelgti į minėtus straipsnius, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad vienintelė nuoroda ginčijamame sprendime nukreipia tik į ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsnį.

61. Toliau, mano nuomone, šiuo atveju nagrinėjamo prieštaravimo dėl teisėtumo priimtinumą Komisijos, kaip privilegijuotos ieškovės, statusas lemia mažiau nei akto, kurio teisėtumas ginčijamas, pobūdis.

62. Iš tikrųjų, jei ginčijami bendrieji veiksmai yra norminio ar bendro pobūdžio Teisingumo Teismo praktikos prasme ir panašūs į reglamentą EB 241 straipsnio prasme, tai Komisija, kaip bet kuri kita šalis, gali pasinaudoti minėtoje nuostatoje numatytu teisminės gynybos būdu siekdama papildomai ginčyti Tarybos kompetenciją priimti minėtą aktą. Kita vertus, jei ginčijami bendrieji veiksmai būtų pripažintini sprendimu, kuris skirtas Komisijai, tai pastaroji neturėtų teisės pareikšti prieštaravimo dėl minėto akto teisėtumo.

63. Šiuo atžvilgiu primintina, kad pagal ES sutarties 14 straipsnio 1 dalį bendrieji veiksmai susiję su padėtimi, kai manoma, kad Europos Sąjungai reikia operatyviai veikti, ir nustatomi jų tikslai, sritys, priemonės, kurias Europos Sąjunga gali naudoti, jų įgyvendinimo sąlygos ir prireikus – jų trukmė. Kita vertus, pagal ES 14 straipsnio 3 dalį bendrieji veiksmai įpareigoja valstybes nares laikytis nusistatytų pozicijų ir savo veikloje jomis vadovautis.

64. Šiuo atveju primenu, kad ginčijamų bendrųjų veiksmų 1 straipsnis apibrėžia tikslus, susijusius su kova su šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimu ir plitimu, o I ir II antraštinėse dalyse atitinkamai nurodyti prevencinių ir atsakomųjų aspektų principai bei Sąjungos indėlis įgyvendinant minėtus principus. Pagal ginčijamų bendrųjų veiksmų II antraštinės dalies nuostatas visų pirma Taryba sprendžia dėl projektų, kuriais tiesiogiai ir aiškiai prisidedama prie ginčijamų bendrųjų veiksmų I antraštinėje dalyje nurodytų principų įgyvendinimo, esmės, tvarkos ir finansavimo. Be to,

32 — Be kita ko, žr. ieškinio 52–54 punktus.

pagal ginčijamų bendrųjų veiksmų 8 straipsnį Taryba pažymi, kad Komisija prireikus siekia orientuoti veiklą į ginčijamų bendrųjų veiksmų tikslų ir prioritetų įgyvendinimą. Galiausiai ginčijamų bendrųjų veiksmų 12 straipsnis numato, kad ginčijami bendrieji veiksmai įsigalioja jų priėmimo dieną, ir nenurodo, kam jie skirti.

65. Atsižvelgiant į minėtas savybes, nors ginčijami bendrieji veiksmai, bent jau kalbant apie II antraštinę dalį, neginčijamai susiję su vykdymo aspektu, kuris neatskiriamas nuo tokio pobūdžio akto, tačiau minėti bendrieji veiksmai, įskaitant jų II antraštinę dalį, jokiu būdu nėra sprendimas, priimtas Komisijos atžvilgiu, o pastaroji nėra jų adresatė.

66. Be to, grindžiant prieštaravimo dėl teisėtumo nepriimtinumo pagrindą nebuvo nurodyta, kad ginčijami bendrieji veiksmai Komisijos atžvilgiu yra individualus sprendimas, ir nei Taryba, nei Ispanijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės neginčijo ginčijamų bendrųjų veiksmų bendro pobūdžio, kurį teisingai nurodė Komisija.

67. Šiomis aplinkybėmis manau, kad Komisijos pareikštas prieštaravimas dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo priimtinas, bent jau kiek tai susiję su minėto akto II antraštine dalimi.

68. Tokios išvados nepaneigia Tarybos nurodytas argumentas, kad Komisijos plėtoti pagrindai įrodo, jog tariamas ginčijamų bendrųjų veiksmų neteisėtumas buvo akivaizdus jų priėmimo metu, todėl Komisija neturi teisės remtis jų neteisėtumu.

69. Iš tikrųjų tokia aplinkybė nėra svarbi nei kalbant apie prieštaravimą dėl teisėtumo, pareikštą dėl reglamento EB 241 straipsnio prasme, nei į ją reikia atsižvelgti kaip į turinčią įtakos prieštaravimo dėl teisėtumo, kuris pareikštas dėl tokio bendro pobūdžio akto kaip ginčijami bendrieji veiksmai, priimti remiantis ES sutarties V antraštine dalimi, priimtinumui.

70. Be to, tai, kad minėta aplinkybė atmesta kaip nesvarbi, nereiškia, kad Komisijai leidžiama nesilaikyti EB 230 straipsnio 5 dalyje imperatyviai nustatytų terminų, per kuriuos galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Iš tikrųjų Komisijos pateiktas prašymas šiuo atveju yra tik ginčijamų bendrųjų veiksmų netaikytinumo paskelbimas

remiantis EB 241 straipsniu ir nereiškia minėto akto ar kai kurių jo nuostatų panaikinimo, jei minėtas prašymas turėtų būti patenkintas.

71. Taigi, mano manymu, Tarybos ir Ispanijos bei Jungtinės Karalystės vyriausybių nurodytas nepriimtinumo pagrindas atmestinas, o Komisijos pareikštas prieštaravimas dėl ginčijamų bendrųjų veiksmų ar bent jau jų II antraštinės dalies teisėtumo pripažintinas priimtinu.

72. Taigi reikalavimai panaikinti ginčijamą sprendimą ir Komisijos prašymas pripažinti ginčijamus bendruosius veiksmus ar bent jau jų II antraštinę dalį netaikytinais yra priimtini.

B — *Dėl esmės*

73. Visų pirma, kaip tai pabrėžiama atitinkamuose rašytiniuose dokumentuose, pagrindinės bylos šalys ir įstojusios į bylą šalys nesutaria dėl ES 47 straipsnio išaiškinimu ir taikymo srities ir, antra, dėl santykio tarp kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimo ir Bendrijos kompetencijos. Trečia, iš savo pateiktų argumentų, susijusių su minėtais dviem klausimais, jos daro visiškai priešingas išvadas dėl ginčijamo sprendimo ir ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo.

74. Taigi tolesniuose savo samprotavimuose nagrinėsiu šiuos tris klausimus.

1. Dėl ES 47 straipsnio išaiškinimo ir taikymo srities

a) Šalių argumentai

75. Parlamento palaikoma Komisija mano, kad ginčijamas sprendimas, susijęs su kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu, turi būti panaikintas, nes jis pažeidžia Bendrijai suteiktą kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje ir taip pažeidžia ES 47 straipsnį.

76. Komisijos ir Parlamento nuomone, ES 47 straipsniu siekiama apsaugoti Bendrijos kompetenciją nuo Europos Sąjungos veiklos, kuri grindžiama ES sutartimi, nustatančia „griežtą“ ribą tarp Bendrijos ir Europos Sąjungos kompetencijos.

77. Remiantis ES 47 straipsniu santykis tarp Bendrijos kompetencijos ir Europos Sąjungos, kuri veikia BUSP srityje, kompetencijos nepanašus į tą, kuris yra tarp Bendrijos kompetencijos ir valstybių narių kompetencijos, tuo, kad siekiant atriboti Bendrijos ir Europos Sąjungos kompetenciją negalima remtis pirmenybės principu. Jei pasidalijamosios kompetencijos srityje, pavyzdžiui, vystomojo bendradarbiavimo srityje, pačios valstybės narės gali veikti atskirai ar kartu, kiek Bendrija dar nepasinaudojo savo kompetencija, tai taip nėra kalbant apie Europos Sąjungą, kuri pagal ES 47 straipsnį turi paisyti išimtinės ar neišimtinės Bendrijos kompetencijos, netgi jei Bendrija ja nepasinaudojo.

78. Taryba tvirtina, kad ginčas dėl kompetencijos pasidalijimo tarp Bendrijos ir Europos Sąjungos, be abejonės, yra svarbus, tačiau šiuo atveju ne mažiau svarbu ir tai, kad Bendrija neturi jokios kompetencijos (galimos ar priskirtos) kovoti su šaulių ar lengvųjų ginklų platinimu.

79. Dėl ES 47 straipsnio išaiškinimo Taryba teigia, kad minėta nuostata siekiama išsaugoti sutartyse nustatytą valdžios galių pusiausvyrą ir minėtas straipsnis negali būti aiškinamas taip, kad juo siekiama apsaugoti Bendrijai suteiktą kompetenciją Europos Sąjungos kompetencijos sąskaita. Iš tikrųjų remiantis EB 5 straipsniu, Bendrija veikia neperžengdama šios Sutarties jai suteiktų įgaliojimų ir paisydama jai šia Sutartimi iškeltų tikslų.

80. Taryba priduria, kad ES 47 straipsnis nekliudo priimti priemones BUSP srityje, priimant tokius pačius aktus, kokius Bendrija priima vystomojo bendradarbiavimo srityje, nes šiomis priemonėmis siekiama ne vystomojo bendradarbiavimo tikslų, o BUSP nustatytų tikslų.

81. Savo ruožtu Jungtinės Karalystės vyriausybė mano, jog turi būti įvykdytos dvi sąlygos, kad ES sutartimi grindžiamas aktas galėtų būti laikomas prieštaraujančiu ES 47 straipsniui.

82. Visų pirma, reikia, kad Bendrija turėtų kompetenciją priimti tokio paties tikslo ir turinio aktą. Netgi jei pagal ES sutartį

priimtas aktas susijęs su sritimi, kurioje Bendrija galėtų veikti remdamasi jai iškeltais tikslais, vis dėlto ES 47 straipsnis nebūtų pažeistas, jei minėtu aktu siekiama visai kito tikslo, visų pirma konkrečiai su BUSP susijusio tikslo.

83. Antra, pagal ES sutartį priimtas aktas turėtų įsiskverbti į Bendrijai suteiktos kompetencijos sritį kliudydamas ar apribodamas galimybes ja pasinaudoti. Tačiau toks pirmenybės poveikis negali kilti vystomojo bendradarbiavimo srityje, kur Bendrija turi lygiagrečią kompetenciją. Lygiagrečios kompetencijos srityje vien ta aplinkybė, kad Bendrija pasinaudojo savo kompetencija, Europos Sąjungai nekliudo pasinaudoti savąja. Vienintelis Europos Sąjungai nustatytas apribojimas – pareiga laikytis ES 3 straipsnyje nurodyto nuoseklumo.

b) Analizė

84. Visų pirma smarkus Komisijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės ginčas dėl ES 47 straipsnio aiškinimo pasirodo esąs tik matoma daug didesnio nesutarimo dėl Europos Sąjungos struktūros dalis.

85. Pagal Komisijos ginamą modelį Europos Sąjungos ir Bendrijos santykis ne toks kaip santykis tarp Bendrijos ir valstybių narių. Pagal minėtą modelį, kurį galima laikyti „trikampiu“, Europos Sąjunga turi ir naudojasi savo kompetencija, kuri nėra paprasčiausio valstybėms narėms suteiktos kompetencijos kolektyvinio įgyvendinimo atitikmuo. Todėl Komisija palaiko teiginį dėl „griežtos“ ribos tarp Bendrijos ir Europos Sąjungos, kai ji veikia BUSP srityje.

86. Priešingai, Jungtinės Karalystės vyriausybė siūlo modelį, kurį galima vadinti „dualistiniu“, ribą tarp Bendrijos ir Europos Sąjungos kompetencijos prilygindama tai, kuri skiria Bendrijos ir valstybių narių kompetenciją. Kitaip tariant, remiantis tokiu požiūriu Europos Sąjungos veiksmai pagal ES sutarties V antraštinę dalį, kuriais siekiama ES sutarties 11 straipsnio 1 dalyje numatytų tikslų, t. y. išlaikyti taiką ir stiprinti tarptautinį saugumą, *niekada* neįsiskverbs į Bendrijos kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje, įskaitant ir tai, jei minėtų veiksmų turinys toks pat kaip ir Bendrijos priimtų veiksmų, nes kaip ir valstybės narės

Sąjunga naudojasi Bendrijos kompetencijai lygiagrečia kompetencija, todėl remtis ES 47 straipsniu nėra reikalo [33].

87. *A priori* minėtas ginčas gali atrodyti retorinis, nes nei Komisija, nei Jungtinės Karalystės vyriausybė neneigia, jog tyrimas, kurį Teisingumo Teismas turi atlikti, kad patikrintų galimą ES 47 straipsnio pažeidimą, turi būti grindžiamas ginčijamo sprendimo tikslo ir turinio vertinimu atsižvelgiant į ginčijamus bendruosius veiksmus. Tačiau iš Jungtinės Karalystės vyriausybės rašytinių dokumentų taip pat aiškiai matyti, kad jos teiginys reiškia, jog ieškinys turi būti atmestas nenagrinėjant ginčijamo sprendimo turinio, nes iš tikrųjų šiuo atveju siekiant nustatyti ES 47 straipsnio pažeidimą svarbus tik Europos Sąjungos veiksmais siekiamas tikslas.

88. Man atrodo, kad, nepaisant Jungtinės Karalystės vyriausybės pasiūlytos analizės išsamumo, jos argumentai grindžiami tam tikromis klaidingomis prielaidomis dėl ES 47 straipsnio išaiškinimo, kuris išplaukia iš Teisingumo Teismo sprendimų, ir todėl jos teiginiui negalima pritarti.

89. Visų pirma pateikdamas bendrą pastabą pažymėsiu, kad Jungtinės Karalystės vyriausybė neteigia, jog BUSP srityje Europos Sąjunga gali imtis veiksmų, kuriais siekiama vystomojo bendradarbiavimo socialinių-ekonominių tikslų, nepažeisdama ES 47 straipsnio. Iš tikrųjų, atrodo, kad Jungtinės Karalystės vyriausybė teigia, kaip ir Taryba, kurios nuomonė šiuo klausimu aiški, kad Europos Sąjunga tokio tikslo negali siekti pagal ES sutarties V antraštinę dalį. Bet kuriuo atveju tiek Taryba, tiek Jungtinės Karalystės vyriausybė teigia, kad ginčijamu sprendimu ir ginčijamais bendraisiais veiksmais siekiama su BUSP susijusio tikslo.

90. Kita vertus, Jungtinės Karalystės vyriausybė teigia, kad dėl lygiagrečios kompetencijos Bendrijai niekada nekliudoma imtis veiksmų vystomojo bendradarbiavimo srityje netgi tada, kai Europos Sąjunga imasi panašaus turinio veiksmų BUSP srityje (t. y. šiuo atveju finansinė ir (arba) techninė pagalba Afrikos regioninei organizacijai), kuriais siekiama kurio nors iš ES 11 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų, šiuo atveju – taikos išlaikymo ir tarptautinio saugumo stiprinimo. Toks teiginys iš dalies grindžiamas prielaida, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką siekiant nustatyti ES 47 straipsnio

33 — Visų pirma žr. Jungtinės Karalystės paaiškinimo dėl prašymo įstoti į bylą 70–72 punktus.

pažeidimą turi būti įvykdytos dvi sąlygos: viena vertus, reikia, kad Bendrija turėtų kompetenciją priimti aktą, kurio turinys, o ypač – tikslas, būtų toks pat kaip ir Europos Sąjungos priimto akto, kita vertus, reikia, kad būtų įsiskverbta į Bendrijos kompetenciją.

91. Pirmiausia primintina, kad pagal ES 47 straipsnį ES sutartis neturi jokio poveikio EB sutarties nuostatoms [34].

92. ES 47 straipsnio paskirtis – apsaugoti EB sutarties nuostatomis Bendrijai suteiktus įgaliojimus nuo bet kokio aktų, kurie, Tarybos nuomone, patenka į ES sutarties V ir VI antraštines dalis, poveikio [35].

93. Taip pat primintina, kad minėtame 2005 m. rugsėjo 13 d. sprendime *Komisija prieš Tarybą* Teisingumo Teismas patenkino Komisijos pareikštą ieškinį dėl Tarybos pagrindų sprendimo 2003/80/TVR dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę, priimto pagal ES sutarties VI antraštinę dalį [36], panaikinimo ir nusprendė, kad *tiek dėl tikslų, tiek dėl turinio* minėto pagrindų sprendimo 1–7 straipsnių pagrindinis tikslas yra aplinkos apsauga ir *jie galėjo teisėtai būti priimti* remiantis EB 175 straipsniu [37].

94. Po to Teisingumo teismas nurodė, kad „šiomis aplinkybėmis dėl jo nedalumo visas pagrindų sprendimas pažeidžia ES 47 straipsnį, nes kėsinasi į EB 175 straipsniu Bendrijai suteiktus įgaliojimus“ [38].

95. Priešingai nei tvirtina Jungtinės Karalystės vyriausybė, minėti 2005 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo motyvai neleidžia nustatyti, kad kėsinimosi į Bendrijos kompetenciją buvimas yra savarankiška sąlyga, atskirta nuo ginčijamo akto turinio ir tikslo nagrinėjimo. Priešingai, matyti, kad minėto sprendimo 53 punktą pradėdamas žodžiais „šiomis aplinkybėmis“ Teisingumo Teismas kėsinimąsi į Bendrijos kompetenciją ir todėl ES 47 straipsnio pažeidimą kildino iš pirmiau atliktos Tarybos pagrindų sprendimo analizės. Taigi būtent atlikęs minėtą analizę Teisingumo Teismas konstatavo,

34 — Minėtas 2005 m. rugsėjo 13 d. sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (38 punktas).

35 — Žr. minėtą 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (16 punktas) ir minėtą 2005 m. rugsėjo 13 d. sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (39 punktas).

36 — Šis pagrindų sprendimas paskelbtas OL L 29, p. 55, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 97.

37 — Minėtas sprendimas (51 punktas) (Kitu šriftu pažymėta mano). Taigi, kaip tai nurodyta minėto sprendimo 45 punkte, Teisingumo Teismas rėmėsi nusistovėjusia praktika, susijusia su Bendrijos akto teisinio pagrindo parinkimu, pagal kurią minėtas parinkimas „turi būti grindžiamas objektyviais kriterijais, kuriems gali būti taikoma teisminė kontrolė ir kuriems priskirtinas teisės akto tikslas ir turinys“.

38 — Ten pat (53 punktas) (Kitu šriftu pažymėta mano).

kad ES 47 straipsnis pažeistas, ir po to neturėjo tikrinti, ar įvykdyta nurodyta papildoma sąlyga, susijusi su įsikišimu į Bendrijos kompetencijos sritį.

96. Dar reikia išnagrinėti Jungtinės Karalystės argumentą, pagal kurį dėl vystomojo bendradarbiavimo srityje Bendrijai suteiktų įgaliojimų lygiagretaus ar papildomo pobūdžio, palyginti su valstybėmis narėmis [39], Europos Sąjungos veiksmai, kuriais siekiama BUSP tikslų, niekada negali kėsintis į Bendrijos kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje.

97. Šiuo atžvilgiu visų pirma pažymėtina, kad net laikantis tokio bendro požiūrio Teisingumo Teismas vis vien turėtų išnagrinėti Europos Sąjungos veiksmais siekiamo BUSP tikslo autentiškumą pagal ES sutarties V antraštinę dalį, pagal kurią, kaip tai tvirtina Taryba ir Jungtinė Karalystė, Sąjunga negali siekti vystomojo bendradarbiavimo tikslų, kurie jai nenustatyti pagal ES sutartį [40].

98. Toliau pažymėtina, kad ES 47 straipsnis nenustato jokios EB sutarties nuostatų apsaugos laipsnių pagal kompetencijos pasidalijimą tarp valstybių narių ir Bendrijos, todėl ir pagal Bendrijai suteiktos kompetencijos pobūdį. Taigi atrodo, kad ES 47 straipsnis grindžiamas prezumpcija, pagal kurią visa Bendrijai suteikta kompetencija, neatsižvelgiant į nustatytą jos pasidalijimą tarp Bendrijos ir valstybių narių, turi būti apsaugota nuo bet kokios grėsmės, kurią keltų Europos Sąjunga priimdama aktą pagal ES sutarties V ir (arba) VI antraštines dalis.

99. Taip pat iš minėtų 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* ir 2005 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* matyti, kad Teisingumo Teismas išnagrinėjo galimą ES 47 straipsnio pažeidimą Europos Sąjungai priėmus aktus srityse (atitinkamai vizų politika ir aplinkos

39 — Pažymėtina ir naudinga prisiminti, kad Sutarties dėl Konstitucijos Europai (OL C 310, 2004, p. 1) I-12 straipsnyje išskirtos trys Sąjungos (kartu su Bendrija) kompetencijos „kategorijos“, t. y. atitinkamai išimtinė kompetencija, pasidalijamoji kompetencija, kuria ji dalijasi su valstybėmis narėmis nustatytose srityse, valstybės narės naudojasi savo kompetencija „tiek, kiek Sąjunga nepasinaudojo arba nusprendė nesinaudoti savo kompetencija“ ir (neapibrėžta) kompetencija tam tikrose srityse „siekiant paremti, koordinuoti ar papildyti valstybių narių veiksmus nepanaikinant jų kompetencijos tose srityse“.

40 — Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką akto teisinio pagrindo parinkimas negali priklausyti tik nuo institucijos įsitikinimo dėl siekiamo tikslo, o, kaip tai jau minėta pirmesnėje 37 išnašoje, turi būti grindžiamas objektyviais kriterijais, kuriems gali būti taikoma teisminė kontrolė: be kita ko, žr. 1987 m. kovo 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (45/86, Rink. p. 1493, 11 punktas) ir 1991 m. birželio 11 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-300/89, Rink. p. I-2867, 10 punktas).

apsaugos politika), kurios priskiriamos ne Bendrijos išimtinei kompetencijai, o patenka į Bendrijos ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos sritį ir kurioje Bendrija dar nebuvo pasinaudojusi savo kompetencija.

100. Atrodo, kad šios aplinkybės įrodo, jog Bendrijai suteiktos kompetencijos pobūdis ir kompetencijos pasidalijimas tarp Bendrijos ir valstybių narių ES 47 straipsnio taikymui nesvarbūs, jei tik minėta kompetencija egzistuoja. Taigi negalima paneigti, kad Bendrija turi kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje, ir tai patvirtina EB sutarties XX antraštinės dalies nuostatos.

101. Iš tiesų, kaip tai teigia Jungtinės Karalystės vyriausybė, Bendrijos kompetencija vystomojo bendradarbiavimo srityje papildo valstybių narių kompetenciją.

102. Iš tikrųjų pažymėtina, kad EB 3 straipsnio 1 dalies r punkte ir EB XX antraštinėje dalyje nurodyta Bendrijos politika vystomojo bendradarbiavimo srityje pagal EB 177 straipsnio 1 dalį „papildo valstybių narių vykdomos politikos kryptis“. Taip pat EB 180 straipsnio 1 dalis numato, kad „Bendrija ir valstybės narės koordinuoja savo politiką bendradarbiavimo vystymosi labui srityje ir konsultuojasi dėl savo pagalbos programų“ ir „gali imtis bendrų veiksmų“. Be to, EB 181 straipsnio 1 dalis nustato, kad „atitinkamose savo komptencijos srityse Bendrija ir valstybės narės bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis organizacijomis“, o 2 dalis patikslina, kad Bendrijos kompetencija šioje srityje „nepažeidžia valstybių narių kompetencijos vesti derybas tarptautinėse institucijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus“.

103. Taigi neabejotina, kad, kaip Teisingumo Teismas jau nusprendė 1994 m. kovo 2 d. Sprendime (paskelbtame po to, kai įsigaliojo ES sutartis, bet kuriame nagrinėtos faktinės aplinkybės vyko prieš minėtą įsigaliojimą), kad šioje srityje Bendrijos kompetencija nėra išimtinė [41]. Beje, įsigaliojus ES sutarčiai Teisingumo Teismas tokį vertinimą patvirtino sprendime *Portugalija prieš Tarybą* [42].

104. Minėtame sprendime *Parlamentas prieš Tarybą* remdamasis išvada dėl

41 — 1994 m. kovo 2 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą* (C-316/91, Rink. p. I-625, 26 punktas).

42 — 1996 m. gruodžio 3 d. Sprendimas *Portugalija prieš Tarybą* (C-268/94, Rink. p. I-6177, 36 punktas). Tačiau Teisingumo Teismas nurodė, kad Bendrija turi specialią kompetenciją sudaryti susitarimus su trečiosiomis šalimis vystomojo bendradarbiavimo srityje.

neišimtinės Bendrijos kompetencijos Teisingumo Teismas nusprendė, kad pačios valstybės narės kolektyviai ar individualiai arba kartu su Bendrija turi teisę prisiimti įsipareigojimus trečiųjų valstybių atžvilgiu [43].

105. Nors Teisingumo Teismas Bendrijos įgyvendinamos kompetencijos nevertino teigiamai, tačiau primintina, kad, kaip ir generalinis advokatas F. G. Jacobs minėtoje byloje pateiktoje išvadoje, Teisingumo Teismas atmetė visus Parlamento pateiktus argumentus, kuriais jis visų pirma tvirtino, kad, jei Bendrija pasinaudojo savo kompetencija, valstybės narės nebeturi teisės pasinaudoti savąja [44]. Generalinio advokato F. G. Jacobs nuomone, toks teiginys nepriimtinas srityje, kurioje Bendrijos ir valstybių narių kompetencija lygiagreti [45].

106. Šioje byloje šalių ne kartą minėtame to paties laikotarpio sprendime, kuriame aiškintasi, ar Parlamento ginčytas sprendimas buvo aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį EB 173 straipsnio prasme (dabar, po pakeitimo, EB 230 straipsnis), Teisingumo Teismas taip pat priminė, kad Bendrijos kompetencija humanitarinės pagalbos srityje nėra išimtinė ir todėl šiuo atžvilgiu valstybės narės kolektyviai *Taryboje arba ne* gali naudotis savo kompetencija [46].

107. Iš to darytina išvada, kad, priešingai tam, ką Komisija leido suprasti iš savo rašytinių dokumentų, valstybės narės nepraranda teisės naudotis savo kompetencija ir tada, kai nagrinėjamoje srityje Bendrija pasinaudojo savąja [47].

108. Kitaip aiškinant EB sutarties XX antraštinės dalies nuostatas EB 180 straipsnyje Bendrijai ir valstybėms narėms nustatytas įpareigojimas koordinuoti savo politiką vystomojo bendradarbiavimo srityje ir konsultuotis dėl pagalbos programų netektų jokios prasmės. Taip pat dėl Komisijos siūlomo aiškinimo būtų nesuprantama,

43 — Ten pat.

44 — 1993 m. lapkričio 10 d. pateiktos išvados 42 punktas.

45 — Be kita ko, žr. minėtos išvados 44 ir 50 punktus.

46 — 1993 m. birželio 30 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą ir Komisiją* (C-181/91 ir C-248/91, Rink. p. I-3685, 16 punktas) (Kitu šriftu pažymėta mano).

47 — Žinoma, lygiagreti kompetencija vystomojo bendradarbiavimo srityje nereiškia, kad naudodamosi savo kompetencija valstybės narės neturi pareigos lojaliai bendradarbiauti, kaip nustatyta EB 10 straipsnyje. Beje, ši pareiga nurodyta, nes būtina koordinuoti Bendrijos ir valstybių narių politiką vystomojo bendradarbiavimo srityje, kuri minima EB 180 straipsnio 1 dalyje. Taigi valstybė narė negalėtų, pavyzdžiui, pagal dvišalę politiką ir toliau vykdyti ar atnaujinti pagalbos vystymuisi programos trečiajai valstybei, kuriai savo pagalbą Bendrija nusprendė nutraukti visų pirma dėl sunkių žmogaus teisių pažeidimų minėtoje trečiojoje valstybėje.

kodėl Bendrijai ir valstybėms narėms suteikta galimybė imtis bendrų veiksmų pagal EB 180 straipsnio 1 dalį.

109. Beje, minėtame sprendime *Portugalija prieš Tarybą* nagrinėtas Europos bendrijos ir Indijos Respublikos bendradarbiavimo susitarimas dėl partnerystės ir vystymosi [48] yra Bendrijos ir valstybių narių lygiagrečios ir papildančios kompetencijos pavyzdys. Iš tikrųjų pagal minėto susitarimo 25 straipsnį nei minėtas susitarimas, nei jokie veiksmai, kurių pagal jį imamasi, neturi jokio poveikio valstybių narių galioms imtis dvišalės veiklos su Indijos Respublika pagal jau sudarytus arba prireikus naujus ekonominio bendradarbiavimo susitarimus su minėta valstybe. Iš šios nuostatos Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad „vien tik bendradarbiavimą konkrečioje srityje numatančių nuostatų įtraukimas (į susitarimą) <…> nereiškia <…> kompetencijos tarp Bendrijos ir valstybių narių padalijimo ir minėtos nuostatos toje srityje nėra bendradarbiavimą įgyvendinančių Bendrijos teisės aktų teisinis pagrindas“ [49].

110. Vis dėlto Bendrijos ir valstybių narių kompetencijos padalijimas turi būti atribotas nuo ES 47 straipsnyje reglamentuojamo Bendrijos ir Europos Sąjungos, veikiančios antrojo ir trečiojo ramsčių srityse, kompetencijos padalijimo [50].

111. Iš tikrųjų, nors valstybės narės iš esmės gali laisvai veikti [51], Europos Sąjungos veiksmai pagal ES sutarties V ir VI antraštines dalis iš esmės negalimi, nes EB sutartyje numatyta atitinkama kompetencija, nepaisant to, kokia kompetencija (išimtinė, pasidalijamoji ar lygiagreti) suteikta Bendrijai.

112. Jei Aukštosios Susitariančios Šalys būtų ketinusios nustatyti ES 47 straipsnio taikymo sritį remdamosi Bendrijos ir valstybių narių kompetencijos padalijimu, tai minėtas straipsnis tikrai nebūtų suformuluotas taip, kad, išskyrus aiškias ES 47 straipsnio nuostatas, ES sutartis „neturi jokios įtakos“ EB sutarčiai.

113. Neatrodo, jog, tai, kad valstybės narės gali laisvai kolektyviai veikti, prieštarauja

48 — OL L 223, 1994, p. 35.

49 — Minėtas sprendimas (47 punktas).

50 — Šiuo atžvilgiu žr. generalinio advokato J. Mazák išvados, pateiktos 2007 m. birželio 28 d., 58 punktą (Teisingumo Teisme nagrinėjama byla *Komisija prieš Tarybą*, C-440/05).

51 — Išskyrus išimtinę Bendrijos kompetenciją ir tada, kai Bendrija pasinaudojo savo kompetencija toje srityje, kurioje ji dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis.

tam, kad Europos Sąjunga pagal ES sutarties V ir VI antraštines dalis negali imtis veiksmų, kurie gali priklausyti Bendrijos kompetencijai.

114. Iš tikrųjų, kaip teigia Komisija ir pripažįsta Taryba bei Jungtinės Karalystės vyriausybė, nepaisant to, kad valstybės narės kolektyviai nesinaudoja kompetencija, kai pagal ES sutarties V antraštinę dalį Taryba priima aktą imtis veiksmų, be to, kai minėtas aktas, kaip ginčijamas sprendimas, gali būti priimtas kvalifikuota dauguma [52], minėtame 1998 m. gegužės 12 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* ir minėtame 2005 m. rugsėjo 13 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* neatmesta galimybė, kad pagal ES sutarties VI antraštinę dalį veikianti Europos Sąjunga pažeidė ES 47 straipsnį, o antrajame sprendime, kaip matėme, netgi padaryta išvada, kad pažeista Bendrijos kompetencija, nors Bendrija dar nesiėmė veiksmų nagrinėjamoje srityje ir todėl iš esmės valstybės narės dar turėjo kompetenciją veikti minėtoje srityje.

115. Neįžvelgiu jokios priežasties, dėl kurios kalbant apie santykį tarp ES sutarties V antraštinės dalies ir Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikos ES 47 straipsnio aiškinimas ir taikymo sritis turėtų būti siejama su Bendrijos ir valstybių narių kompetencijos padalijimu pagal EB sutartį.

116. Kaip pirmiau bendrais bruožais jau minėta, ES 47 straipsniu siekiama beveik hermetiškai apsaugoti veiksmų, kurių imtasi pagal EB sutartį, pirmenybę, palyginti su veiksmais, kurių imtasi remiantis ES sutarties V ir (arba) VI antraštinėmis dalimis, taigi tuo atveju, jei veiksmų *galima* imtis pagal EB sutartį, jų *turi būti imtasi* pagal minėtą sutartį [53].

117. Taip pat Bendrijos veiksmų apsauga kyla iš keleto kitų ES sutarties nuostatų.

118. Iš tiesų išorės veiksmų srityje ES sutarties 11 straipsnio 1 dalis BUSP priskiria taikymo sritį, „apimančią visas užsienio ir saugumo politikos sritis“, o tokia formuluotė pakankamai plati, kad apimtų, be kita ko, Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politiką.

52 — Iš tikrųjų pagal ES 23 straipsnio 2 dalį Taryba sprendimus priima kvalifikuota balsų dauguma visų pirma, kai ji priima bet kokį sprendimą, įgyvendinantį bendruosius veiksmus arba bendrąsias pozicijas.

53 — Taip pat šiuo atžvilgiu žr. minėtos generalinio advokato J. Mazák išvados 53 punktą.

119. Tačiau ši ES V antraštinėje dalyje esanti nuostata negali būti skaitoma atskirai, o, priešingai, turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrąsias ir baigiamąsias nuostatas, kurios yra Europos Sąjungos trijų ramsčių „fasadas“.

120. Taigi pažymėtina, kad, be ES 47 straipsnio, ES 1 straipsnis skelbia, jog minėtos sutarties nustatytos bendradarbiavimo sritys ir politikos formos, t. y. visų pirma Bendra užsienio ir saugumo politika, *papildo* Europos Bendrijas, o ES 2 straipsnis nustato, kad Europos Sąjungos tikslas, be kita ko, „visokeriopai puoselėti *acquis communautaire* ir ją plėtoti“, šis tikslas kiek kitokia forma pakartotas ES 3 straipsnio 1 dalyje.

121. Taigi iš tiesų kalbama apie Bendrijos veiklos sričių apsaugą, nes Europos Sąjunga neturi įsiterpti į šias sritis taikydama mažiau integruotas nei numatytos EB sutartyje bendradarbiavimo formas, t. y. tas, kurios numatytos ES sutarties V ir VI antraštinėse dalyse. Nors materialiniu požiūriu išlieka netikslumas dėl nuorodos į *acquis communautaire* sąvoką, tačiau ji, be jokios abejonės, apima Bendrijai suteiktą kompetenciją.

122. Galiausiai galima manyti, kad BUSP apima „visas užsienio ir saugumo politikos kryptis“, išskyrus užsienio politikos formas, kurios priskiriamos Bendrijos kompetencijai, pavyzdžiui, bendra prekybos politika ar vystomojo bendradarbiavimo politika, nesvarbu, kaip padalinta valstybių narių ir Bendrijos kompetencija. Atrodo, kad tik toks požiūris užtikrina visų ES sutarties nuostatų nuoseklumą.

123. Šį teiginį *a contrario* patvirtina vienintelė Mastrichto sutartimi įtvirtinta ir dabartinėje ES sutarties versijoje išlikusi sąsaja pagal ES 47 straipsnį [54] tarp Bendrijos veiksmų imantis ekonominių sankcijų pagal EB 60 ir 301 straipsnius ir ES sutarties tikslų, numatytų ES 11 straipsnio 1 dalyje, išorinių santykių srityje. Tai specialios EB sutarties nuostatos [55], kuriose iš tikrųjų konkrečiai numatyta, kad pagal ES sutarties V antraštinę dalį veikianti Europos Sąjunga gali *numatyti* Bendrijos veiksmus, kuriais siekiama visiškai nutraukti ar iš dalies apriboti ekonominius santykius su viena ar keletu trečiųjų šalių ir taip Bendrijos veiksmams taikyti BUSP srityje priimtus veiksmus.

54 — Iš tikrųjų, jei, kaip numatyta minėtame straipsnyje, ES sutartis neturi jokios įtakos EB sutarčiai, tai tik „laikantis nuostatų, atsižvelgiant į Europos bendrijos įsteigimą, keičiančių Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį“.

55 — Žr. 2005 m. rugsėjo 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Yusuf ir Al Barakaat International Foundation prieš Tarybą ir Komisiją* (T-306/01, Rink. p. II-3533, 160 punktas) ir Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Kadi prieš Tarybą ir Komisiją* (T-315/01, Rink. p. II-3649, 124 punktas). Pažymėtina, kad abu minėti sprendimai buvo apskųsti apeliacine tvarka. Šiuo metu Teisingumo Teisme nagrinėjami apeliaciniai skundai buvo užregistruoti atitinkamai numeriais C-415/05 P ir C-402/05 P.

124. Be to, priešingai tam, ką teigia Jungtinė Karalystė, abejoju, kad pagal ES sutarties V antraštinę dalį veikiančios Europos Sąjungos veiksmai *niekada* negali kėsintis į Bendrijos kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje.

125. Šiuo atžvilgiu primintina, jog pati Jungtinės Karalystės vyriausybė pripažįsta, kad kėsinimasis negalimas tik tuomet, jei Europos Sąjungos veiksmais pagal ES sutarties V antraštinę dalį siekiama BUSP tikslų. Taigi, kaip pirmiau minėta, vis dėlto Teisingumo Teismas tokio tikslo autentiškumą turi patikrinti, kad atmestų nurodytą ES 47 straipsnio pažeidimą.

126. Be to, ginčijamų bendrųjų veiksmų 8 straipsnio labai atsargi formuluotė, pagal kurią Taryba „pažymi, kad Komisija *siekia prireikus* orientuoti veiklą į <...> (ginčijamų) bendrųjų veiksmų tikslų ir prioritetų įgyvendinimą *atitinkamomis Bendrijos priemonėmis*“ [56], aiškiai atskleidžia, kad Taryba visiškai supranta, jog bendrąja prasme jos pagal ES sutarties V antraštinę dalį priimami bendrieji veiksmai gali pažeisti Bendrijos kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje.

127. Iš to, kas pirmiau pasakyta, darytina išvada, kad ES 47 straipsnio išaiškinimas ir taikymo sritis nesusiję su Bendrijos ir valstybių narių kompetencijos padalijimu pagal EB sutartį.

128. Taigi šiuo atveju Teisingumo Teismas turi išsiaiškinti, ar remdamasi Bendrijai suteikta kompetencija vystomojo bendradarbiavimo srityje pagal EB sutarties XX antraštinę dalį Bendrija galėjo priimti ginčijamą sprendimą atsižvelgiant į jo tikslą ir turinį bei atsižvelgiant į ginčijamus bendruosius veiksmus, kuriuos juo siekiama įgyvendinti.

129. Vis dėlto šis klausimas susijęs su kitu klausimu, dėl kurio šalys taip pat labai ginčijosi, t. y. ar kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu nepriskiriama Bendrijos kompetencijai. Jei taip, iš esmės ieškinys turi būti atmestas.

56 — Kitu šriftu pažymėta mano.

2. Dėl santykio tarp kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir Bendrijos kompetencijos

a) Šalių argumentai

130. Komisijos ir Parlamento nuomone, kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu, tapusi sudėtine vystomojo bendradarbiavimo politikos dalimi, priskiriama Bendrijai suteiktai kompetencijai šioje srityje.

131. Iš tikrųjų tvarus vystomasis bendradarbiavimas su šalimi gali būti veiksmingas tik esant minimaliam stabilumui ir demokratiniam teisėtumui. Šiuo stabilumo aspektu ir išminavimo, ir šaulių bei lengvųjų ginklų pašalinimo politika yra būtina priemonė siekiant vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslų.

132. Komisija tvirtina, kad kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu integravimas į Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politiką buvo įtvirtintas Kotonu susitarime, nors tai yra mišrus susitarimas. Tai, kad šaulių ir lengvųjų ginklų pašalinimas priskiriamas Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo sričiai, patvirtina jo įtraukimas į planą, kurį įgyvendina 2003 m. vasario 19 d. Vakarų Afrikos regiono orientacinė programa, ir įtraukimas į 2004 m. bendrąjį Europos Sąjungos biudžetą BUSP srityje eilutės, skirtos operacijų, visų pirma susijusių su kova su šaulių ginklų platinimu ir su neteisėta ginklų prekyba, finansavimui, jei minėtų veiksmų dar neapima Kotonu susitarimas, kuris numato tokius pačius veiksmus AKR šalyse.

133. Beje, pati Taryba bei tarptautinė bendruomenė pripažino ryšį tarp vystomojo bendradarbiavimo ir destabilizuojančio šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimo. Atsakyme į paaiškinimą dėl prašymo įstoti į bylą Komisija patikslino, jog neatmestina, kad tam tikri kovos su šaulių ir lengvaisiais ginklais aspektai dėl jų tikslo ir turinio gali būti susiję su BUSP.

134. Taryba, palaikoma visų įstojusių į bylą vyriausybių, mano, kad kova su šaulių ir lengvaisiais ginklais nepatenka į Bendrijai suteiktą kompetenciją.

135. Nei kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu, nei bendresni taikos išlaikymo ir saugumo stiprinimo tikslai nenurodyti tarp EB 2 ir 3 straipsniuose išvardytų Bendrijos tikslų, o susiję tik su ES sutartimi, būtent – BUSP. Priešingai, pagal EB 177 straipsnio 1 dalį pagrindinis Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo tikslas – skurdo mažinimas. EB sutarties nuostatų negalima aiškinti taip plačiai, kad būtų pažeisti Sąjungos ir Bendrijos kaip integruotų, tačiau skirtingų teisinių sistemų, koegzistavimas bei konstitucinė ramsčių struktūra.

136. Taryba, palaikoma Prancūzijos, Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės vyriausybių, mano, jog tai, kad kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu gali daryti netiesioginį poveikį tvarios plėtros perspektyvoms, nereiškia, kad visa ši sritis priskiriama Bendrijos kompetencijai. Taryba ir Jungtinės Karalystės vyriausybė pabrėžia, kad jei būtų vadovaujamasi Komisijos teiginiu, BUSP netektų jokios prasmės.

137. Taryba, palaikoma Ispanijos, Prancūzijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybių, pabrėžia, jog, atsižvelgiant į mišrų Kotonu susitarimo pobūdį, iš jo, o taip pat iš kitų Komisijos nurodytų priemonių negalima daryti išvados, kad egzistuoja Bendrijos kompetencija kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu srityje.

138. Per posėdį Prancūzijos vyriausybė nurodė, kad 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1717/2006, nustatančio stabilumo priemonę, 3 straipsnis [57] patvirtina, kad Bendrijos pagalba vystymuisi neapima pagalbos priemonėms, kuriomis siekiama kovoti su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu.

b) Analizė

i) Įvadinės pastabos

139. Dėl Komisijos plėtojamų argumentų pateiktinos dvi įvadinės pastabos.

140. Visų pirma pažymėtina, kad nagrinėjant šią bylą Komisija gerokai pakeitė savo poziciją dėl ryšio, kuris, Komisijos nuomone,

57 — OL L 327, p. 1.

egzistuoja tarp kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir Bendrijos politikos vystomojo bendradarbiavimo srityje. Iš tikrųjų nors iš esmės ieškinyje Komisija teigė, kad kova su minėtų ginklų platinimu yra sudėtinė Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikos dalis, o gal net visa plėtros politika [58], tačiau savo atsakyme į paaiškinimus dėl prašymo įstoti į bylą ji teigė, kad minėti veiksmai priskiriami Bendrijos kompetencijai, *kiek* jie tapo Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikos dalimi, ir todėl pripažino, kad tam tikri veiksmų aspektai gali būti susiję su BUSP [59].

141. Dėl Komisijos rašytinėse pastabose padaryto pakeitimo analizė tampa sudėtingesnė, nes tuo atveju, jei pakeitimu reikia remtis, toks požiūris gali reikšti, jog reikia nustatyti kriterijus, leidžiančius atskirti kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu galimus aspektus, kurie susiję su vystomuoju bendradarbiavimu, nuo aspektų, kurie patenka į BUSP vystomojo bendradarbiavimo sritį.

142. Šiuo atžvilgiu, be kita ko, kaip matyti iš Komisijos žodinių argumentų, atrodo, kad Komisija nagrinėjamus veiksmus atskiria skiriamąją liniją brėždama tarp, viena vertus, politinio pobūdžio veiksmų, pavyzdžiui, karinių ar policijos pajėgų dislokavimo siekiant nuginkluoti vietos kovotojus ar sprendimo uždaryti šaulių ginklų gamyklas, t. y. veiksmų BUSP srityje, ir, kita vertus, techninės ir finansinės pagalbos vietos iniciatyvai veiksmų nagrinėjamoje srityje, kurie priskiriami Bendrijos kompetencijai vystomojo bendradarbiavimo srityje.

143. Kita vertus, primenu, kad Taryba ir įstojusios į bylą vyriausybės kategoriškai nesutinka su tuo, kad bent jau iš dalies kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu patenka į vystomojo bendradarbiavimo taikymo sritį.

144. Antra, pažymiu, kad Komisija rašytiniuose dokumentuose tik pavieniais atvejais teigė, jog ginčijamas sprendimas ir ginčijami bendrieji veiksmai taip pat pažeidžia Bendrijos kompetenciją, kuri jai suteikta pagal EB sutarties XXI antraštinės dalies „Ekonominis, finansinis ir techninis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis“ vienintelį EB 181a straipsnį [60].

58 — Žr. ieškinio 38 ir 40 punktus.

59 — Žr. Komisijos pastabų dėl paaiškinimų dėl prašymų įstoti į bylą 16 punktą bei 9, 11, 12 ir 19 punktus.

60 — Žr. ieškinio 52, 60 ir 63 punktus.

145. XXI antraštinė dalis į EB sutartį buvo įtraukta Nicos sutartimi. EB 181a straipsnis visų pirma numato, kad nepažeisdama kitų EB sutarties nuostatų, ypač XX antraštinės dalies nuostatų, Bendrija, neviršydama savo kompetencijos, įgyvendina ekonominio, finansinio ir techninio bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis priemones.

146. Prieš įsigaliojant minėtam straipsniui ir kiek Bendrijos priemonės nepateko į kitas politikos sritis, Bendrija ėmėsi priemonių ir sudarė bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis, kurios nebuvo besivystančios šalys pagal EB 235 straipsnį (dabar – EB 308 straipsnis), nes nebuvo specialaus teisinio pagrindo [61].

147. Taigi į EB sutartį įtraukta nauja XXI antraštinė dalis yra specialus teisinis pagrindas minėtam bendradarbiavimui ir palengvina Bendrijos veiksmų priėmimo procedūrą minėtoje srityje pakeisdama EB 308 straipsnyje nustatytą vieningo sprendimo Taryboje reikalavimą kvalifikuota balsų dauguma.

148. Kadangi EB 181a straipsnis taikomas nepažeidžiant XX antraštinės dalies, susijusios su vystomuoju bendradarbiavimu, minėtas straipsnis netaikomas bendradarbiavimui su besivystančiomis trečiosiomis šalimis, kaip, beje, pripažino Komisija savo rašytiniuose dokumentuose [62].

149. Nors ne kartą EB sutarties nuostatose vartojama sąvoka „besivystančios šalys“ jose neapibrėžta, tačiau šiuo atveju visiškai aišku, kad VAVEB, kuri pagal ginčijamą sprendimą yra gavėja, valstybės narės yra Kotonu susitarimo šalys ir nurodytos tarp besivystančių šalių neatsižvelgiant į kriterijus ir rodiklius, kuriais remiantis apibrėžiama

61 — Žr. 1989 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3906/89 dėl ekonominės pagalbos Vengrijos Respublikai ir Lenkijos Liaudies Respublikai (OL L 375, 11 p., 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 17 t., p. 40), 2000 m. gruodžio 5 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2666/2000 dėl pagalbos Albanijai, Bosnijai ir Hercogovinai, Kroatijai, Jugoslavijos Federacinei Respublikai ir buvusiai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1628/96 ir iš dalies pakeičiantį Reglamentus (EEB) Nr. 3906/89 ir (EEB) Nr. 1360/90 bei Sprendimus 97/256/EB ir 1999/311/EB (OL L 306, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 34 t., p. 301) ir 2001 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 382/2001 dėl Europos Sąjungos ir Šiaurės Amerikos, Tolimųjų Rytų bei Australazijos industrializuotų šalių bendradarbiavimą ir prekybinius ryšius skatinančių projektų įgyvendinimo bei panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1035/1999 (OL L 57, p. 10, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 36 t., p. 208). Pagal Teisingumo Teismo praktiką pasinaudojimas EB 308 straipsniu kaip akto teisiniu pagrindu pateisinamas tik tuo atveju, jei jokia kita EB sutarties nuostata Bendrijos institucijoms nesuteikia būtinų įgaliojimų minėtam aktui priimti: visų pirma žr. minėtą sprendimą *Portugalija prieš Tarybą* (21 punktas ir nurodyta teismų praktika).

62 — Be kita ko, žr. ieškinio 20 punktą.

minėta sąvoka [63]. Taigi 2000 m. balandžio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos pranešime dėl Europos bendrijos plėtros politikos visų pirma Komisija į ekonominiu, socialiniu ir struktūriniu atžvilgiu besivystančių šalių kategoriją įtraukė visas šalis, kurioms anksčiau buvo taikoma Lomės konvencija (vėliau ją pakeitė Kotonu susitarimas) [64].

150. Todėl ryšį tarp Bendrijos kompetencijos vystomojo bendradarbiavimo srityje ir kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu reikia nagrinėti atsižvelgiant tik į Bendrijos kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje.

ii) Vystomojo bendradarbiavimo taikymo sritis

151. Prieš nagrinėjant šį klausimą primintinas EB 177 straipsnis.

152. Pagal minėto straipsnio 1 dalį „bendradarbiavimo vystymosi labui srityje Bendrijos politika <…> skatina:

— tvarų besivystančių šalių, pirmiausia turinčių nepalankiausias sąlygas, ekonominį ir socialinį vystymąsi,

— sklandžią ir laipsnišką besivystančių šalių integraciją į pasaulio ekonomiką,

— kovą su skurdu besivystančiose šalyse.“

63 — Paprastai kalbėdamas apie šalis, kuriose remiantis nacionalinėmis bruto pajamomis gyventojui šalyje yra mažos pajamos ar vidutinės pajamos, Pasaulio bankas vartoja žodžių junginį „besivystančios šalys“. Nuo 2005 m. EBPO Vystymosi pagalbos komitetas remiasi tais pačiais kriterijais, kurie nurodyti 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1905/2006, nustatančiame vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę (OL L 378, p. 41), kurio II priede nurodytos besivystančios šalys, kurių sąrašą pateikė EBPO Vystymosi pagalbos komitetas, ir kuris visų pirma apima VAVEB valstybes nares. Taip pat pažymėtina, kad nuo aštuntojo dešimtmečio Jungtinių Tautų Prekybos ir plėtros konferencija (JTPPK) kas trejus metus sudaro atnaujinamą mažiausiai pažengusių šalių sąrašą, o pastarasis sąrašas buvo grindžiamas trimis kriterijais, t. y nacionalinėmis bruto pajamomis gyventojui, žmogiškuoju kapitalu, kuris nustatomas remiantis „*human assets index*“ ir ekonominiu pažeidžiamumu. 2006 m. 12 iš 15 VAVEB valstybių narių buvo įtrauktos į JTPPK mažiausiai pažengusių šalių sąrašą, išskyrus Dramblio Kaulo Krantą, Liberiją ir Nigeriją: žr. http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=3641&lang=2

64 — COM (2000) 212 (galutinis), p. 5. Taip pat žr. minėto reglamento Nr. 1905/2006 30 straipsnį ir II priedą.

153. EB 177 straipsnio 2 dalis numato, kad Bendrijos politika šioje srityje padeda siekti bendro tikslo – plėtoti ir įtvirtinti demokratiją ir teisinę valstybę bei gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves.

154. Pagal EB 177 straipsnio 3 dalį Bendrija ir valstybės narės laikosi įsipareigojimų ir atsižvelgia į tikslus, kuriems jos pritarė Jungtinėse Tautose ir kitose kompetentingose tarptautinėse organizacijose.

155. Minėto straipsnio 1 dalis rodo, kad vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslai visų pirma yra ekonominio ir socialinio pobūdžio. Siekdama šių tikslų Bendrija turi prisidėti prie EB 177 straipsnio 2 dalyje nustatyto bendro politinio pobūdžio tikslo.

156. Tiesa, atsižvelgiant į EB 177 straipsnio 3 dalį galima teigti, kad 1 dalyje pateiktas sąrašas nėra išsamus, nes Bendrija turi atsižvelgti į tikslus, kuriems ji pritarė tarptautinėse organizacijose ir visų pirma Jungtinėse Tautose.

157. Tačiau, nors Bendrija turi tik „atsižvelgti“ į tikslus, kuriems ji pritarė kompetentingose tarptautinėse organizacijose, bet kuriuo atveju šis žodis nereiškia, kad minėti tikslai teisėtai gali išplėsti pagal EB sutarties XX antraštinę dalį Bendrijai iškeltus tikslus tiek, kad bet kurie Europos Sąjungos ir (arba) Bendrijos veiksmai besivystančių valstybių atžvilgiu dėl to būtų priskiriami Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikai [65].

158. Iš tikrųjų kitoks aiškinimas prieštarautų EB 5 straipsniui, pagal kurį prisimintina, kad Bendrija veikia neviršydama EB sutarties jai suteiktų įgaliojimų ir paisydama jai šia sutartimi iškeltų tikslų.

159. Taigi, taikos išlaikymo ir tarptautinio saugumo stiprinimo negalima priskirti nei prie EB 2 ir 3 straipsniuose Bendrijai aiškiai iškeltų tikslų, nei prie EB sutarties preambulėje plačiau suformuluotų iškeltų tikslų. Taigi

65 — Be to, pažymėtina, kad aštuoni tūkstantmečio plėtros tikslai buvo patvirtinti Jungtinių Tautų pastangomis, ir juos valstybės narės bei Bendrija stengiasi įgyvendinti ypač kreipdamos dėmesį į gyventojų pagrindinių gyvybinių poreikių užtikrinimą, į kovą su skurdu ir į socialinę–ekonominę plėtrą, t. y. ypač didelio skurdo ir bado mažinimą, visuotinio pradinio išsilavinimo užtikrinimą, lyčių lygybės skatinimą ir daugiau teisių moterims suteikimą, vaikų mirtingumo mažinimą, motinų sveikatos gerinimą, kovą su ŽIV (AIDS), maliarija ir kitomis ligomis, aplinkosauginio tvarumo užtikrinimą ir pasaulinės partnerystės vystymosi labui plėtrą: šiuo klausimu žr. neseniai paskelbtą Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų, Europos Parlamento ir Komisijos bendrą pareiškimą „Europos konsensusas dėl vystymosi“ (OL C 46, 2006, p. 1).

nors taikos išlaikymo ir tarptautinio saugumo stiprinimo siekiai turi skatinti Bendrijos veiksmus, tačiau tai patenka ne į EB sutarties taikymo sritį, o susiję su ES sutarties tikslais, visų pirma BUSP, pagal ES sutarties 11 straipsnio 1 dalį [66].

160. Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politika siekiamų tikslų socialinį-ekonominį pobūdį patvirtino Teisingumo Teismas minėtame sprendime *Portugalija prieš Tarybą*.

161. Tiesa, Teisingumo Teismas minėtame sprendime nusprendė, kad EB 130u straipsnyje (dabar – EB 177 straipsnis) nurodyti tikslai yra platūs ta prasme, kad jiems įgyvendinti skirtos priemonės gali būti susijusios su įvairiomis specifinėmis sritimis [67]. Tačiau Teisingumo Teismas nurodė, jog, viena vertus, tam, kad bendradarbiavimo susitarimo nuostatos šiose atskirose specifinėse srityse būtų teisėtai priimtos remiantis EB 130 Y straipsniu (dabar – EB 181 straipsnis), jos negali nustatyti įsipareigojimų, kurie iš tikrųjų yra vystomojo bendradarbiavimo konkretūs tikslai [68], ir, antra vertus, nagrinėdamas vieną iš minėto susitarimo susitariančiųjų šalių bendradarbiavimo kovos su narkotikais srityje nuostatų, patikrino, ar minėta nuostata neperžengia ribų, kurios būtinos EB 130u straipsnyje nurodytiems „ekonominės ir socialinės plėtros“ tikslams arba vystomojo bendradarbiavimo „socialiniams-ekonominiams“ tikslams įgyvendinti ir tam nereikalaujama, kad būtų remiamasi nagrinėjamoje srityje atitinkama kompetencija ar teisiniu pagrindu [69].

162. Atribojant tikslus, kurių siekiama vystomuoju bendradarbiavimu, toks požiūris gali pasirodyti santykinai griežtas.

163. Tačiau, kaip parodo minėtas sprendimas *Portugalija prieš Komisiją*, tokį santykinį griežtumą kompensuoja galimybė į vystomojo bendradarbiavimo taikymo sritį įtraukti platų spektrą sričių, jei pastarosiomis siekiama įgyvendinti EB 177 straipsnyje numatytus tikslus.

164. Taip Bendrija priėmė 2001 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1724/2001 dėl veiksmų,

66 — Šiuo atžvilgiu žr. minėtus Pirmosios instancijos teismo sprendimus *Yusuf ir Al Barakaaf International Foundation prieš Tarybą ir Komisiją* (152–155 punktai) ir *Kadi prieš Tarybą ir Komisiją* (116–119 punktai).

67 — Minėtas sprendimas (37 punktas).

68 — Ten pat (39 punktas).

69 — Ten pat (60, 61 ir 63 punktai).

nukreiptų prieš priešpėstines minas besivystančiose šalyse [70], kuriuo pagal 2 straipsnį siekiama padėti šalims, kenčiančioms nuo priešpėstinių minų sukeliamų pasekmių, ir „sukurti sąlygas, būtinas jų ekonominei ir socialinei plėtrai," o penkioliktoje konstatuojamojoje dalyje primenama, jog būtina užtikrinti, kad veiksmai pagal minėtą reglamentą atitiktų Europos Sąjungos užsienio politiką apskritai, įskaitant BUSP.

165. Išminavimo veiksmų pavyzdys rodo, kad su saugumu susijusios priemonės gali patekti į pagalbos vystymuisi taikymo sritį, jei jais siekiama įgyvendinti EB 177 straipsnyje numatytus socialinio-ekonominio vystymosi tikslus.

166. Mano nuomone, toks vystomojo bendradarbiavimo tikslų atribojimas, nekalbant apie sritis, kurios *a priori* nepatenka į vystomojo bendradarbiavimo taikymo sritį, leidžia užtikrinti šios politikos dinamiškumą ir kartu užtikrina Bendrijos kompetencijos paskirstymo principo bei EB 5 straipsnyje nustatytų tikslų laikymąsi.

167. Manau, kad toks požiūris taip pat atitinka EB sutarties bendrą struktūrą, kuria siekiama apibrėžtų tikslų pasinaudojant įvairiomis priemonėmis, o ne atvirkščiai.

168. Tačiau išlieka klausimas, kiek glaudus turi būti ryšys tarp konkrečios priemonės ir EB 177 straipsnyje nustatytų socialinio-ekonominio vystymosi tikslų, kad minėta priemonė galėtų būti priskiriama Bendrijos kompetencijai pagal EB sutarties XX antraštinę dalį.

169. Negalima paneigti, kad egzistuoja ryšys tarp, viena vertus, ES 11 straipsnio 1 dalyje numatyto taikos išlaikymo ir tarptautinio saugumo stiprinimo bei ginkluotų konfliktų prevencijos ir, kita vertus, vystymosi. Beje, šioje byloje nė viena šalis neginčijo ir iš tikrųjų neginčytina, kad daugelį pasaulio šalių niokojantys ginkluoti konfliktai ir jose tvyrantis nesaugumas yra minėtų šalių vystymosi kliūtis [71].

170. Tačiau toks ryšys negali lemti to, kad į vystomojo bendradarbiavimo sritį būtų įtrauktos priemonės, kurios pažeistų

70 — 2001 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (OL L 234, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 38 t., p. 133). Nuo 2007 m. sausio 1 d. šis reglamentas panaikintas ir pakeistas minėtu Reglamentu Nr. 1717/2006.

71 — Be kita ko, žr. minėto pareiškimo „Europos konsensusas dėl vystymosi" 37 punktą.

kompetencijos paskirstymą Europos Sąjungos trijų ramsčių sistemoje.

171. Iš tikrųjų būtų klaidinga ir per daug manyti, kad kiekviena priemonė, kuri *skatina* besivystančios šalies ekonominę ir socialinę plėtrą, priskiriama Bendrijos kompetencijai pagal EB sutarties XX antraštinę dalį.

172. Aiškinant kitaip, kitos Bendrijos politikos, pavyzdžiui, bendra prekybos politika, neabejotinai nebetektų prasmės ir veiksmingumo [72]. Tai taip pat galėtų pakenti ES sutarties V antraštinės dalies veiksmingumui, nepaisant ribų, kurias Bendrijos veiksmams nustato EB 5 straipsnis.

173. Pusiausvyros tarp ES 47 straipsnio ir EB 5 straipsnio laikymosi užtikrinimas reikalauja, kad tada, kai veiksmai gali būti susiję su BUSP tikslais ir taip pat tarnauja įgyvendinant Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo tikslus, reikia, atsižvelgiant į minėtos priemonės turinį ir tikslą, išsiaiškinti jos pagrindinį tikslą.

174. Primintina, kad tokį požiūrį įtvirtino Teisingumo Teismas minėtame 2005 m. rugsėjo 13 d. sprendime *Komisija prieš Tarybą*, kuriame Teisingumo Teismas panaikino Pagrindų sprendimo 2003/80/TVR 2–7 straipsnius, nors jie tik iš dalies suderina valstybių narių baudžiamuosius įstatymus [73], nes jų tikslo ir turinio analizė įrodo, kad jų *„pagrindinis tikslas yra aplinkos apsauga“* [74].

175. Kartu skaitomi ES 47 straipsnis ir EB 5 straipsnis taip pat leidžia manyti, kad, jei Europos Sąjungos veiksmų pagrindinis tikslas (ir juo labiau tada, kai tai yra išimtinis tikslas) yra taikos išlaikymas ir tarptautinio saugumo stiprinimas netiesiogiai prisidedant prie besivystančių valstybių socialinio-ekonominio

72 — Prieš oficialiai suteikdamas Bendrijai atskirą kompetenciją vystymosi srityje Teisingumo Teismas nusprendė dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo tam tikriems besivystančių šalių kilmės produktams, kad, jei minėta sistema reiškia naują prekybos santykių sampratą, kurioje didelis dėmesys skiriamas vystymosi tikslams, tai „ryšys su vystymosi problemomis“ nereiškia, kad aktas nepatenka į bendros prekybos politikos sritį: žr. 1987 m. kovo 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (45/86, Rink. p. 1493, 18 ir 20 punktai).

73 — Minėtas sprendimas (47 punktas).

74 — Ten pat (51 punktas) (Kitu šriftu pažymėta mano).

vystymosi, Bendrijos kompetencija negali būti pažeista.

176. Priešingai, jei abu priemonės tikslai yra neatsiejamai susiję, iš kurių nė vienas nėra papildomas ir netiesioginis, palyginti su likusiu [75], ypatingas Europos Sąjungos ir Bendrijos santykio pobūdis turėtų lemti tai, kad pirmenybė būtų suteikta Bendrijos teisiniam pagrindui, nes, mano nuomone, esant tokiam santykiui, yra ypač sunku, o gal netgi ir neįmanoma, šiame etape Europos Sąjungos teisėje numatyti galimybę remtis dvigubu teisiniu pagrindu nepažeidžiant ES 47 straipsnio [76].

iii) Kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir vystomasis bendradarbiavimas

177. Pirmiau pateikti samprotavimai jau leidžia suprasti, kad visiškas kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu atsiejimas nuo Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikai atmestinas.

178. Iš tikrųjų minėta sritis, kaip ir kova su narkotikais ar išminavimas, *a priori* nėra nepriskirtina vienašalių priemonių ar Bendrijos susitarimų su trečiosiomis šalimis vystomojo bendradarbiavimo srityje taikymo sričiai, jei įgyvendinamų ar numatomų veiksmų pagrindinis tikslas yra vystomasis bendradarbiavimas, kuriuo įgyvendinami šios politikos socialiniai-ekonominiai tikslai.

179. Mano nuomone, tokią analizę patvirtina Europos Sąjungos institucijų veiksmai, susiję su kova su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu.

75 — Remiantis Teisingumo Teismo praktikoje plėtojamu kriterijumi: šiuo atžvilgiu žr. 2006 m. sausio 10 d. sprendimą *Komisija prieš Parlamentą ir Tarybą* (C-178/03, Rink. p. I-107, 42 ir 43 punktai ir nurodyta teismų praktika).

76 — Pažymėtina, kad pagal EB sutartį galimybė remtis dvigubu teisiniu pagrindu numatyta išimtiniais atvejais ir ja negalima pasinaudoti, kai, nepaisant to, kad tikslai, kurių siekiama nagrinėjamu aktu, neatsiejami, vienam ar kitam teisiniam pagrindui numatytos procedūros nesuderinamos, ir (arba) kai teisinių pagrindų sutaptis pažeidžia Parlamento teises: žr. minėtą sprendimą *Komisija prieš Parlamentą ir Tarybą* (57 punktas ir nurodyta teismų praktika). Byloje dėl kompetencijos pasidalijimo Europos Sąjungos antrojo ir pirmojo ramsčio srityse teisinių pagrindų sutaptis taip pat atrodo neįmanoma atsižvelgiant į skirtingus procedūrinius reikalavimus, kurie nustatyti pagal ES sutarties V antraštinę dalį ir EB sutarties XX antraštinę dalį. Taigi, jei bendruosius veiksmus, kuriais siekiama BUSP tikslų, iš esmės Taryba priima vieningai (išskyrus pagal ES 23 straipsnio 2 dalį), tai vystomojo bendradarbiavimo srityje EB 179 straipsnio 1 dalis numato, kad „priemones, reikalingas 177 straipsnyje nurodytiems tikslams įgyvendinti“, tvirtina Taryba pagal vadinamąją „bendro sprendimo“ procedūrą. Taip pat abejotina, kad sprendimų, kuriais skiriama finansinė ir (ar) techninė pagalba ir kurie grindžiami bendro pobūdžio aktais vieno ar kito ramsčio srityje, priėmimo procedūros gali būti suderinamos, nes pagal ES sutarties V antraštinę dalį įgaliojimai priimti tokius sprendimus turi Taryba, o vystomojo bendradarbiavimo srityje finansinės ir (ar) techninės pagalbos priemones priima Komisija.

180. Per šaltąjį karą daugelis valstybių sukaupė labai dideles įprastinių ginklų atsargas, kurios pasibaigus šaltajam karui dėl skirtingų priežasčių, visų pirma susijusių su nusikalstamumu, buvo naudojamos paskutiniame XX amžiaus dešimtmetyje vykusiuose ginkluotuose konfliktuose [77].

181. 1997 m. birželio 26 d., praėjus keletui dienų po Europos Sąjungos Tarybos susitikimo Amsterdame, Europos Sąjungos Taryba priėmė pirmuosius Europos Sąjungos politinio pobūdžio veiksmus kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu srityje, t. y. „įprastinių ginklų neteisėtos prekybos prevencijos ir kovos su neteisėta prekyba programą“ (toliau – 1997 m. programa) [78]. 1997 m. programą, kuri atitiko keletą Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtų rezoliucijų [79], sudarė vidaus skyrius, skirtas valstybėms narėms, kurios turi dėti didesnes bendras pastangas prevencijai ir kovai su minėtų ginklų prekyba savo teritorijoje [80], ir išorinis skyrius, kuriame nurodyta, kad neviršydamos atitinkamos kompetencijos Bendrija ir valstybės narės imasi bendrų veiksmų, kad padėtų kitoms šalims, viena vertus, užkirsti kelią neteisėtai prekybai ginklais ir, kita vertus, visų pirma, esant „pokonfliktinei“ padėčiai ir kai saugumo bei stabilumo lygis minimalus, užkirsti kelią neteisėtam ginklų platinimui ir prekybai [81]. Tarp šių 1997 m. programos išoriniame skyriuje numatytų pagalbos priemonių buvo nurodytas atitinkamų įstatymų ir administracinių priemonių atsižvelgiant į poreikius visumos priėmimas ar stiprinimas, kurios skirtos veiksmingai reglamentuoti ir kontroliuoti tų ginklų perdavimą, ginklų surinkimo, supirkimo ir sunaikinimo programų kūrimą, švietimo programų, skirtų vietos gyventojų suvokimui apie neigiamas neteisėtos prekybos ginklais pasekmes skatinti ir buvusių karių integravimui į civilių gyvenimą skatinti.

77 — Šiuo atžvilgiu žr. Europos Sąjungos kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba strategijos, priimtos 2005 m. gruodžio 15–16 dienomis Europos Vadovų Tarybos susitikime, 1–8 punktuose plėtojamą analizę (dok. Nr. 5319/06 BUSP 31). Kaip sakoma minėtame dokumente, pasaulyje cirkuliuoja daugiau kaip 600 mln. šaulių ginklų, o 47-iuose iš 49-ių XX a. paskutinį dešimtmetį vykusių didžiausių ginkluotų konfliktų pagrindiniai naudoti ginklai buvo šaulių ir lengvieji ginklai. Remiantis 2004 m. gegužės mėn. tyrimu, Vakarų Afrikoje neteisėtai cirkuliuoja nuo 8 iki 10 mln. šaulių ginklų (žr. A. Bah „VAVEB moratoriumo dėl šaulių ir lengvųjų ginklų įgyvendinimas pokario Siera Leonėje“, darbo grupės darbo dokumentas apie šaulių ginklus, Kanados koordinacinis komitetas taikos stiprinimui, Ploughshares, Ontarijas, 2004, p. 3. Šis dokumentas prieinamas tokiu interneto adresu: www.ploughshares.ca/libraries/WorkingPapers/wp041fr.pdf).

78 — Šios programos tekstas prieinamas tokiu interneto adresu: http://grip.org/bdg/g1599.html

79 — Be kita ko, 1997 m. programoje minimos rezoliucijos 51/45 F dėl „priemonių, kuriomis siekiama stabdyti klasikinių ginklų neteisėtą perdavimą ir naudojimą“, 51/45 L dėl „pagalbos valstybėms neteisėtos apyvartos nutraukimui ir šaulių ginklų surinkimui “ ir 51/45 N dėl „taikos stiprinimo taikant konkrečias nusiginklavimo priemones“, kurios visos priimtos 1996 m. gruodžio 10 d. 79-oje plenarinėje sesijoje. Pastarojoje rezoliucijoje Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja įsitikinusi, kad visuotinis ir integruotas požiūris į tam tikras konkrečias nusiginklavimo priemones, visų pirma šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolė <…> yra būtina taikos palaikymo ir stiprinimo bei saugumo sąlyga ir todėl bet kokio veiksmingo ekonominio ir socialinio pakilimo ir plėtros pagrindas.

80 — 1997 m. programos 1 punktas.

81 — 1997 m. programos 2 ir 3 punktai.

182. 1997 m. programą papildė ir sustiprino minėti 1998 m. gruodžio 17 d. Tarybos bendrieji veiksmai 1999/34/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu, kuriuos 2002 m. pakeitė ginčijami bendrieji veiksmai.

183. Europos Sąjunga priėmė keletą Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP įgyvendinančių konkrečių regioninių priemonių [82], kurios iš esmės buvo finansinė ir techninė pagalba šaulių ir lengvųjų ginklų surinkimui ir sunaikinimui [83].

184. 1999 m. gegužės 21 d. primindama minėtus bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP Taryba priėmė rezoliuciją dėl šaulių ginklų, kurioje pažymėjo, kad lengvųjų ginklų platinimas ir nepakankama kontrolė lėmė vidaus ar tarpvalstybinius konfliktus ir kliudė taikiai ekonominei ir socialinei plėtrai [84], bei „Bendrijai ir valstybėms narėms vystomojo bendradarbiavimo srityje rekomendavo skirti ypatingą dėmesį priemonėms“, kuriomis visų pirma siekiama „lengvųjų ginklų klausimą įtraukti į politinį dialogą su AKR valstybėmis ir kitais E(uropos) S(ąjungos) vystomojo bendradarbiavimo partneriais, *teikti*

82 — 1999 m. lapkričio 15 d. Tarybos sprendimas 1999/730/BUSP, įgyvendinantis Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP, dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu Kambodžoje (OL L 294, p. 5, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t., p. 111), 1999 m. gruodžio 17 d. Tarybos sprendimas 1999/845/BUSP, įgyvendinantis Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP, dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu Mozambike (OL L 326, p. 73), 2000 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas 2000/803/BUSP, įgyvendinantis Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP, dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu Pietų Osetijoje (OL L 326, p. 1), 2001 m. kovo 12 d. Tarybos sprendimas 2001/200/BUSP, įgyvendinantis Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP, dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu Lotynų Amerikoje ir Karibuose (OL L 72, p. 1) ir 2001 m. lapkričio 29 d. Tarybos sprendimas 2001/850/BUSP, įgyvendinantis Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP, dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu Albanijoje (OL L 318, p. 1).

83 — Kaip ir minėtu Sprendimu 1999/845/BUSP, kuriuo Europos Sąjunga skyrė indėlį kaip finansinę paramą, skirtą aptikti, rinkti ir naikinti ginklus Mozambike, Pietų Afrikos ir Mozambiko policijai kartu vykdant pasienio veiksmus (*Rachel* veiksmai), Sprendimu 2000/803/BUSP suteikta pagalba teikiant įrangą Pietų Osetijos vietos policijos pajėgoms, kurioms pavesta kontroliuoti, rinkti ir naikinti šaulių ir lengvuosius ginklus minėtame regione ir, mažesniu mastu, Sprendimu 1999/730/BUSP, kuriuo Kambodžos vyriausybei skirta finansinė ir techninė pagalba visų pirma rengti atitinkamus įstatymus ir poįstatyminius teisės aktus, susijusius su ginklų ir amunicijos turėjimu, valdymu, naudojimu, pardavimu ir perdavimu, siekiant nustatyti savanoriško lengvųjų ginklų grąžinimo ir perteklinių lengvųjų ginklų suradimo ir naikinimo procedūras bei remti pilietinės visuomenės programas, siekiant visuomenę supažindinti su šaulių ir lengvųjų ginklų keliamomis problemomis, ir Sprendimu 2001/850/BUSP, kuriuo finansinė parama skirta šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės Albanijoje programai, parengtai pagal Jungtinių Tautų vystymo programą (JTVP), kuria visų pirma prisidedama prie ginklų surinkimo skatinimo minėtoje valstybėje. Sprendimu 2001/200/BUSP Europos Sąjunga suteikė finansinę paramą Jungtinių Tautų Taikos, nusiginklavimo ir plėtros Lotynų Amerikoje ir Karibuose regioninio centro, esančio Limoje, projektams, skirtiems muitinės ir vietos policijos tarnybų kūrimui.

84 — Rezoliucijos 1 punktas. Rezoliucijos tekstas prieinamas tinklalapyje: http://grip.org/bdg/g1786.html

pagalbą vystomojo bendradarbiavimo srityje valstybėms, kurios pageidauja gauti pagalbą lengvųjų ginklų pertekliui riboti ar panaikinti, ir numatyti kitas skatinimo priemones, kad minėti ginklai būtų savanoriškai grąžinti ir sunaikinti“ bei *„prireikus numatyti pagalbą siekiant sustiprinti atitinkamas vyriausybines institucijas ir teisės aktus, kad lengvieji ginklai būtų geriau kontroliuojami. Pirmieji veiksmai galėtų būti siejami su <…> Vakarų Afrika (VAVEB), kurioje padaryta didelė pažanga ir parengtos bei priimtos kovos su lengvųjų ginklų platinimu priemonės“* [85]. Taip pat Taryba prašė, kad, siekiant koordinuoto ir suderinto požiūrio Bendrijos lygmeniu, būtų užtikrintas Europos Sąjungos veiksmų, susijusių su lengvaisiais ginklais, nuoseklumas visų pirma BUSP atžvilgiu [86].

185. 1997 m. programa ir 1999 m. gegužės 21 d. Tarybos rezoliucija rodo, jog Taryba neatmetė galimybės, kad Bendrija gali imtis veiksmų kovoje su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu atsižvelgdama į jai suteiktą kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje.

186. Atsižvelgiant į minėtus Tarybos parengtus dokumentus būtų nenuoseklu teigti, kaip daro Taryba ir įstojusios į bylą vyriausybės Teisingumo Teisme, išskyrus Nyderlandų vyriausybę, kad kovos su šaulių ir lengvaisiais ginklais sritis jokiu būdu nesusijusi su Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politika.

187. Taip pat, mano nuomone, Kotonu susitarimo 11 straipsnio 3 dalis, dėl kurios aiškinimo ir taikymo srities šioje byloje šalys labai ginčijosi, nors aiškiai ir nenurodo kompetencijos tarp Bendrijos ir valstybių narių pasidalijimo, tačiau negali būti aiškinama taip, kad jokie Bendrijos veiksmai, kuriais siekiama remti „kovą su pernelyg dideliu ir nekontroliuojamu šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimu“, negalimi.

188. Kita vertus, kaip pripažino Komisija, vien tik minėtos srities paminėjimas Kotonu susitarime taip pat nereiškia, kad Europos Sąjunga neturi jokios kompetencijos priimti priemones ir imtis veiksmų, kuriais siekiama kovoti su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu.

189. Taigi galiausiai atitinkamos Bendrijos ir Europos Sąjungos kompetencijos atribojimas siejamas su nagrinėjamos priemonės

85 — Rezoliucijos 7 punktas (Kitu šriftu pažymėta mano).
86 — Rezoliucijos 9 punktas.

pagrindinio tikslo nustatymu, pagal kurį siekiama išimtinio ar pagrindinio taikos išlaikymo ir (arba) tarptautinio saugumo stiprinimo tikslo, kuris susijęs su BUSP, ar socialinio-ekonominio vystymosi tikslo, taigi – susijusio su Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politika. Be to, tokį požiūrį patvirtina 2004 m. Europos Sąjungos bendrojo biudžeto BUSP skyriaus aiškinamosios pastabos, kuriose, nors jos yra tik informacinio pobūdžio, pažymima, kad tiek Bendrija, tiek Europos Sąjunga, kai pastaroji veikia pagal ES sutarties V antraštinę dalį, atitinkamai pagal savo kompetenciją gali imtis veiksmų, skirtų kovai su šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimu.

190. Be to, priešingai tam, ką posėdyje teigė Prancūzijos vyriausybė, aš nemanau, kad šioje byloje iš Reglamento Nr. 1717/2006 3 straipsnio galima daryti išvadą apie sisteminį kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų neįtraukimą į Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikos taikymo sritį [87].

191. Minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalis numato, kad Bendrijos techninė ar finansinė pagalba gali būti teikiama reaguojant į neatidėliotinas situacijas, krizes ar kylančias krizes ar į situaciją, kuri gresia peraugti į ginkluotą konfliktą arba itin destabilizuoti trečiąją šalį ar atitinkamas šalis. Minėto straipsnio 2 dalyje išvardytos sritys, kurias apima minėta techninė ir finansinė pagalba. Šiuo atžvilgiu 3 straipsnio 2 dalies 1 punkto pirmoji pastraipa nurodo „paramą priemonėms, skirtoms spręsti klausimus, susijusius su neteisėto ginklų naudojimo ar galimybės juos naudoti poveikiu civiliams gyventojams, atsižvelgiant į Bendrijos bendradarbiavimo politiką ir jos tikslus; tokia parama apsiriboja tyrimų veikla, pagalba aukoms, visuomenės supažindinimu ir teisinės bei administracinės ekspertizės ir pažangios patirties kūrimu“. Minėtos nuostatos antroji pastraipa, kurią akcentuoja Prancūzijos vyriausybė, nurodo, kad „parama teikiama tik tiek, kiek tai būtina atkurti sąlygas socialiniam ir ekonominiam susijusių gyventojų vystymuisi krizės ar kylančios krizės metu, kaip nurodyta 1 dalyje. Ji neapima priemonių, skirtų kovai su ginklų platinimu“.

192. Taigi, pažymėtina, kad priimdamos minėtą aktą, įsigaliojusį 2007 m. sausio 1 d., Taryba ir Komisija priėmė bendrą pareiškimą, pagal kurį, be kita ko, minėtos institucijos sutarė, kad jokia reglamento (Nr. 1717/2006) nuostata „neaiškintina kaip nulėmusi byloje (C-)91/05 išsakytą poziciją“ ir kad „kol Teisingumo Teismas šioje byloje nepriims sprendimo, Komisija

87 — Pažymėtina, kad toks argumentas, netgi jei jis buvo pateiktas tik per posėdį ir susijęs su Bendrijos aktu, kuris priimtas vėliau, nei buvo pareikštas ieškinys, turėtų būti pripažintas priimtinu, nes juo siekiama ginčyti Bendrijos kompetenciją priimti priemones kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu srityje, o šis klausimas susijęs su viešąja tvarka, todėl Bendrijos teismai jį gali nagrinėti savo iniciatyva.

stengsis nepriimti priemonių pagal (minėto reglamento) 3 straipsnio 2 dalies i punktą“, prireikus minėto straipsnio taikymo sritis gali būti peržiūrėta Komisijos siūlymu ir atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą minėtoje byloje [88].

193. Bet kuriuo atveju, jei reikėtų išaiškinti Reglamento Nr. 1717/2006 3 straipsnio 2 dalies i punktą, atrodo, kad pastarasis išskiria pagalbą priemonėms, kuriomis siekiama kovoti su ginklų platinimu, tik tiek, kiek ji susijusi su Bendrijos pagalba reaguojant į krizę ar kylančią krizę, o ne pagalbą, susijusią su visomis Bendrijos priemonėmis, kuriomis siekiama įgyvendinti vystomojo bendradarbiavimo socialinius-ekonominius tikslus, nes visų pirma Reglamente Nr. 1717/2006 numatyta pagalba pagal minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalį teikiama tik tuomet, kai negalima tinkamai ir veiksmingai reaguoti taikant kitas Bendrijos priemones, skirtas išorinei pagalbai, kurios būtinai apima vystomojo bendradarbiavimo geografines priemones, pavyzdžiui, Kotonu susitarimą. Taigi, kaip jau minėta, šis susitarimas nedraudžia Bendrijai imtis priemonių, kuriomis siekiama kovoti su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu.

88 — 2006 m. spalio 27 d. Dokumentas Nr. 14010/06, CODEC 1113, BUSP 966, p. 1.

194. Dėl visų minėtų priežasčių manau, kad kova su šaulių ir lengvųjų ginklų pernelyg dideliu kaupimu yra ne už Bendrijos vystomojo bendradarbiavimo politikos ribų, o, priešingai, su ja susijusi, jei priemonės, kuria prisidedama prie minėtos kovos, pagrindinis ar išimtinis tikslas yra vystomasis bendradarbiavimas įgyvendinant minėto bendradarbiavimo socialinius-ekonominius tikslus.

195. Dabar reikia išnagrinėti ginčijamo sprendimo ir ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumą.

3. Dėl ginčijamo sprendimo ir ginčijamų bendrųjų veiksmų teisėtumo

196. Kaip jau nurodyta, siekiant nustatyti, atsižvelgiant į minėtą 2005 m. rugsėjo 13 d. sprendimą *Komisija prieš Tarybą*, ar priimdama ginčijamą sprendimą Taryba pažeidė Bendrijai suteiktą kompetenciją vystomojo bendradarbiavimo srityje pažeisdama ES 47 straipsnį, reikia patikrinti, ar bent jau minėto sprendimo atsižvelgiant į jo tikslą ir turinį pagrindinis tikslas yra vystomasis bendradarbiavimas.

197. Dėl ginčijamo sprendimo tikslo primintina, jog jo pirmoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad pernelyg didelis ir nekontroliuojamas šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimas ir plitimas kelia grėsmę taikai bei saugumui ir mažina tvarios plėtros perspektyvas.

198. Minėto sprendimo antra konstatuojamoji dalis nustato, kad Europos Sąjunga numato dirbti atitinkamuose tarptautiniuose forumuose siekdama skatinti pasitikėjimo kūrimo priemones. Joje pabrėžiama, kad „šiuo atžvilgiu šis sprendimas skirtas įgyvendinti minėtus bendruosius veiksmus“. Minėta konstatuojamoji dalis turi būti skaitoma atsižvelgiant į vienintelę nuorodą ginčijamame sprendime į ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsnį, t. y. nuostatą, kuri, beje, mini pasitikėjimo kūrimo priemones.

199. Pagal ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsnį siekdama ginčijamų bendrųjų veiksmų tikslų „Europos Sąjunga siekia atitinkamuose tarptautiniuose forumuose ir prireikus *regioniniame kontekste* pasiekti sutarimą *realizuoti šiuos principus* ir priemones, *užkertančius kelią tolesniam destabilizuojančiam šaulių ginklų kaupimui*“ [89]. Kaip 3 straipsnyje minėti principai ir priemonės a punkte nurodytas „visų valstybių įsipareigojim(as) importuoti ir turėti šaulių ginklų tik savo teisėtiems saugumo poreikiams, kurių lygis atitiktų jų teisėtų savigynos ir saugumo reikmes“; b punkte – „valstybių eksportuotojų įsipareigojim(as) tiekti šaulių ginklus tik Vyriausybėms remiantis tinkamais tarptautiniais ir regioniniais ginklų eksportą ribojančiais kriterijais“; c punkte – „visų valstybių įsipareigojim(as) gaminti šaulių ginklus tik a punkte nurodytam turėjimui ar b punkte nurodytam eksportui“ ir e punkte – „sukurti pasitikėjimo kūrimo priemones, įskaitant skatinančias didesnį skaidrumą ir atvirumą, kurios būtų įgyvendinamos per šaulių ginklų regioninius registrus, reguliarų pasikeitimą turima informacija apie šaulių ginklų eksportą, importą, gamybą ir turėjimą bei apie nacionalinės teisės aktus dėl ginklų bei atitinkamų šalių konsultavimąsi dėl pasikeistos informacijos“.

200. Primintina, jog Komisija visai neginčija, kad ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsnis, kaip ir dauguma minėto akto I antraštinės dalies nuostatų, patenka į BUSP sritį [90].

89 — Kitu šriftu pažymėta mano. Primintina, kad ginčijamų bendrųjų veiksmų tekste terminas „šaulių ginklai“ apima „lengvuosius ginklus“ (žr. šios išvados 9 punktą).

90 — Žr. šios išvados 59 punktą.

201. Taip pat dar kartą pažymėtina, kad ginčijamame sprendime numatyta Europos Sąjungos suteikta pagalba visų pirma susijusi su VAVEB valstybių Moratoriumo dėl šaulių ginklų transformavimu į privalomo pobūdžio regioninę konvenciją.

202. 1998 m. spalio mėn. VAVEB priimtas nagrinėjamas moratoriumas susijęs su šaulių ir lengvųjų ginklų importu, eksportu ir gamyba VAVEB valstybėse narėse. Moratoriumo preambulėje pabrėžiama, kad šaulių ginklų platinimas yra VAVEB valstybes nares destabilizuojantis veiksnys ir grėsmė taikai bei žmonių saugumui [91].

203. Taip palaikydamas minėtos VAVEB politinės iniciatyvos transformavimą į privalomą regioninę konvenciją ginčijamas sprendimas remia tolesnio šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimo Vakarų Afrikoje, galinčio (dar labiau) destabilizuoti minėtą regioną, prevenciją pagal ginčijamų bendrųjų veiksmų 3 straipsnį.

204. Todėl ginčijamu sprendimu konkrečiai ir tiesiogiai siekiama remti VAVEB pastangas kovoje su nesaugumu, kuris kiltų dėl tolesnio šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimo Vakarų Afrikoje. Taigi ginčijamo sprendimo pagrindinis, o gal netgi išimtinis, tikslas susijęs su saugumu.

205. Tiesa, turiu pripažinti, kad saugumas yra būtina vystymosi sąlyga [92]. Tačiau, priešingai nei tvirtina Komisija, paprasčiausias tvirtinimas ginčijamo sprendimo pirmoje konstatuojamojoje dalyje, kad pernelyg didelis ir nekontroliuojamas šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimas ir platinimas mažina tvarios plėtros perspektyvas, nereiškia, jog ginčijamu sprendimu siekiama suteikti paramą projektui, kurio paskirtis – tiesiogiai ir (ar) iš esmės gerinti atitinkamų Afrikos valstybių žmonių gyvenimo ir (ar) socialines-ekonomines sąlygas.

206. Priešingai, minėtas tikslas atrodo labiau nutolęs ir bet kuriuo atveju netiesioginis ir antraeilis, palyginti su tikslu, kuriuo siekiama

91 — Minėtos Deklaracijos dėl Moratoriumo dėl šaulių ginklų perdavimo ir gamybos Vakarų Afrikoje antra konstatuojamoji dalis.

92 — Beje, tai primenama Europos Sąjungos kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba strategijos I ir III punktuose, darant nuorodą į Europos Saugumo strategiją, kurią Europos Sąjungos Taryba priėmė 2003 m. gruodžio mėnesį.

apsaugoti VAVEB valstybių narių regioninį saugumą.

207. Dėl ginčijamo sprendimo turinio primintina, kad minėtame sprendime numatyta 515 000 EUR finansinė ir techninė parama dvylikos mėnesių laikotarpiu VAVEB techninio sekretoriato Lengvųjų ginklų padaliniui įkurti ir VAVEB Moratoriumui dėl šaulių ginklų perdavimo ir gamybos transformuoti į teisiškai privalomą regioninę konvenciją.

208. Iš tiesų, kaip pabrėžia Komisija, finansinė ir techninė parama yra pagalbos plėtrai srityje paprastai naudojama priemonė.

209. Tačiau, mano nuomone, tokiu argumentu neatsižvelgiama į tą aplinkybę, jog tam, kad tokios priemonės būtų priskirtos vystomajam bendradarbiavimui ir pagalbai, minėtos priemonės turi būti susijusios būtent su vystymusi. Kitaip tariant, vien ta aplinkybė, kad imtasi tokios finansinės priemonės kaip parama, savaime nereiškia, kad minėta parama priskiriama Bendrijos kompetencijai vystomojo bendradarbiavimo srityje, o dar reikia, kad ji būtų laikoma „pagalba vystymuisi“. Be to, jokia ES sutarties nuostata nedraudžia imtis finansinės priemonės ar techninės pagalbos pagal minėtos sutarties V antraštinę dalį. Galiausiai tai pripažino pati Komisija ir Europos Sąjungos sprendimų priėmimo praktikoje galima rasti daug pavyzdžių [93].

210. Apskritai man atrodo, kad tada, kai sprendimas nustato finansinę ir techninę paramą trečiajai valstybei, arba, kaip šiuo atveju, regioninio bendradarbiavimo organizacijai, minėto sprendimo, priešingai nei norminio pobūdžio priemonės, turinio nagrinėjimui didelę įtaką daro tikslo, kurio siekiama minėtu sprendimu, patikrinimas.

211. Iš tikrųjų pati finansinė ir techninė parama yra neutrali ir, mano nuomone, tik atsižvelgiant į tikslus, kurių ja siekiama, ji gali būti priskiriama vystomajam bendradarbiavimui arba BUSP.

212. Taigi, kaip jau išnagrinėta pirmiau, tikslas, kurio atsižvelgiant į ginčijamus bendruosius veiksmus siekiama ginčijamu sprendimu, bent jau iš esmės susijęs su saugumu. Be to, ta aplinkybė, kad, kaip teigė Komisija, ginčijamas sprendimas remia institucijų stiprinimą, visų pirma Lengvųjų ginklų padalinio VAVEB techniniame sekretoriate

93 — Be kita ko, žr. šios išvados 83 išnašoje nurodytus sprendimus.

įkūrimą, nepaneigia tokio vertinimo, nes viešųjų institucijų stiprinimas, nesvarbu, ar jos nacionalinės, regioninės ar tarptautinės, nėra atskiras tikslas, o tam, kad būtų priskiriamas vystomajam bendradarbiavimui, juo turi būti siekiama vystymosi tikslo [94].

213. Šiomis aplinkybėmis ginčijamas sprendimas susijęs ne su vystomuoju bendradarbiavimu, o juo bent jau iš esmės siekiama ES 11 straipsnio 1 dalyje nustatytų tikslų, visų pirma – išlaikyti taiką ir stiprinti tarptautinį saugumą, o šių tikslų, Komisija to neginčija, nėra tarp Bendrijai iškeltųjų tikslų [95].

214. Tai, kad, Komisijos nuomone, ji numatė pagalbą, kuri (iš pirmo žvilgsnio) tokia pati kaip ir ginčijame sprendime numatytoji, nepakeičia tokio vertinimo. Be to, kad tokia iniciatyva nekeičia Bendrijos ir Europos Sąjungos kompetencijos pasidalijimo, dokumentai, kuriuos Komisija nurodė grįsdama savo teiginį, neįrodo, kad Bendrija įsipareigojo finansuoti projektą, kurio turinys toks pat ar panašus į numatytą ginčijamame sprendime.

215. Pabrėžtina, kad 2003 m. vasario 19 d. pasirašytų regioninio bendradarbiavimo strategijos ir orientacinės regioninės programos Vakarų Afrikai atitinkamuose punktuose pagal Kotonu susitarimą tarp VAVEB ir Komisijos [96], kuriuos pastaroji nurodė grįsdama savo argumentus, primenama, viena vertus, nenustatant įpareigojimų, prekybos šaulių ginklais kontrolės svarba regione, kuriame egzistuoja Jungtinių Tautų remiamas jų eksporto ir importo moratoriumas [97], ir, kita vertus, kad „*planuojama* imtis veiksmų, remiančių Jungtinių Tautų veiksmus <…>, kuriais siekiama *įgyvendinti* moratoriumą dėl šaulių ginklų importo, eksporto ir gamybos“ [98].

216. Taigi dėl pastarojo punkto ir neatsižvelgiant į kompetencijos tarp valstybių narių ir Bendrijos padalijimo klausimą kalbant apie tokių projektų finansavimą, numatytos paramos moratoriumo *įgyvendinimui* negalima prilyginti paramai, kuri skirta minėto

94 — Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados, kurią ji pateikė 2007 m. gegužės 22 d., 63 punktą (šiuo metu Teisingumo Teisme nagrinėjama byla *Parlamentas prieš Komisiją*, C-403/05).

95 — Taip pat žr. šios išvados 159 punktą.

96 — Ieškinio IV priedas. Bendradarbiavimo strategijos bei orientacinės programos rengimo ir priėmimo tvarka nurodyta Kotonu susitarimo IV priede. Pagal minėto priedo 10 straipsnio 2 dalį orientacinės regioninės programos priimamos bendru Bendrijos ir atitinkamų AKR valstybių sutarimu.

97 — Dokumento 2.3 skirsnis, p. 19.

98 — Dokumento 6.4.1 skirsnis, p 40.

moratoriumo transformavimui į teisiškai privalomą konvenciją.

217. Iš tikrųjų kalbant apie moratoriumo įgyvendinimą galima protingai numatyti tiek priemones, kuriomis iš esmės galima siekti gyvenimo ir socialinių-ekonominių sąlygų gerinimo, pavyzdžiui, parama vietos iniciatyvoms, susijusioms su atitinkamų gyventojų švietimu apie pernelyg didelį ginklų plitimą, įnašas į projektus, kuriais siekiama atgrasyti nuo smulkiosios šaulių ginklų gamybos ir (arba) ją pakeisti vartojimo prekių gamyba, netgi remti ginklų supirkimą iš vietos gyventojų ar už grąžintus šaulių ir lengvuosius ginkus dalyti maistą, tiek ir, kita vertus, paramą tokio kaip VAVEB moratoriumo transformavimui į privalomojo pobūdžio konvenciją, kuria siekiama, kaip jau minėta, bent jau iš esmės regioninio ir tarptautinio saugumo stiprinimo tikslo.

218. Taip pat šios išvados 213 punkte pateikto vertinimo nepaneigia ir ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 2 dalis, kuri beveik pakartoja ginčijamų bendrųjų veiksmų 9 straipsnio 1 dalies tekstą, pagal kurią Sąjunga ir Komisija pateikia reguliarias ataskaitas „dėl Europos Sąjungos veiklos šaulių ir lengvųjų ginklų srityje visų pirma atsižvelgiant į plėtros politiką“ [99].

219. Iš tikrųjų, viena vertus, ši išvada atitinka Sąjungos ir Europos Bendrijos kompetencijos pasidalijimą kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimu srityje ir patvirtina, kaip jau išnagrinėjau pirmiau, kad ši sritis gali patekti į vystomojo bendradarbiavimo taikymo sritį, jei priimtų ar numatomų priimti priemonių pagrindinis tikslas yra vystomasis bendradarbiavimas, t. y. jomis siekiama atitinkamų gyventojų socialinio-ekonominio vystymosi. Be to, taip reikia suprasti ir ginčijamų bendrųjų veiksmų 7 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad „dėl tokių projektų esmės, tvarkos ir finansavimo Taryba <…> sprendžia <…> *nepažeisdama* valstybių narių dvišalio indėlio ir *Bendrijos veiklos*“ bei minėtų bendrųjų veiksmų 8 straipsnį, pagal kurį, primenu, „Taryba *pažymi*, kad Komisija siekia *prireikus* orientuoti veiklą į <…> (ginčijamų) bendrųjų veiksmų tikslų

99 — Kitu šriftu pažymėta mano.

ir prioritetų įgyvendinimą *atitinkamomis Bendrijos priemonėmis*“ [100].

220. Kita vertus, priešingai tam, ką teigia Komisija, nėra jokios abejonės, kad ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 2 dalyje ir ginčijamų bendrųjų veiksmų 9 straipsnio 1 dalyje vartojami terminai „Europos Sąjunga“ bei „vystymo politika“ ne nurodo Europos Sąjungą kaip veikiančią pagal ES sutarties V antraštinę dalį, o, priešingai, taip pat atsižvelgiant ir į nuorodą, kad būtina „užtikrinti veiklos nuoseklumą“, aiškiai nukreipia į ES 3 straipsnyje įtvirtintą bendrą pareigą, įtrauktą į bendrąsias nuostatas ir todėl esančią Europos Sąjungos trijų ramsčių „fasadu“, kuri visų pirma reikalauja užtikrinti „*visos* savo užsienio veiklos nuoseklumą savo išorės santykių, *saugumo*, ekonominės ir plėtros *politikos* sričių atžvilgiu“ [101].

221. Atsižvelgdamas į visus pateiktus samprotavimus, manau, kad Bendrija negalėjo priimti ginčijamo sprendimo pagal EB sutarties XX antraštinę dalį. Be to, šiuo atveju ginčijami bendrieji veiksmai neturi būti pripažinti netaikytinais, nes minėtas aktas įgaliodamas Tarybą priimti ginčijamą sprendimą nepažeidė ES 47 straipsnio. Todėl siūlau Teisingumo Teismui atmesti ieškinį.

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

222. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Taryba prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos, o pastaroji, mano nuomone, pralaimėjo bylą, todėl manau, kad Komisija turi jas padengti.

223. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalį Danijos Karalystė, Ispanijos Karalystė, Prancūzijos Respublika, Nyderlandų Karalystė, Švedijos Karalystė, Jungtinė Karalystė bei Parlamentas padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

100 — Kitu šriftu pažymėta mano.
101 — Kitu šriftu pažymėta mano.

VI — Išvada

224. Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktus samprotavimus, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

1. Atmesti ieškinį.

2. Europos Bendrijų Komisija padengia bylinėjimosi išlaidas.

3. Danijos Karalystė, Ispanijos Karalystė, Prancūzijos Respublika, Nyderlandų Karalystė, Švedijos Karalystė, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė bei Europos Parlamentas padengia savo bylinėjimosi išlaidas.